

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Zentagasse 5.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu alica Madonnina 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Zentagasse 5.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto 4.40 K
za pol leta 2.20 K
za četrt leta 1.10 K
Posamezna številka 18 vin.

Št. 19.

V Trstu, 1. Oktobra 1913.

Leto VI.

Pr. 171-13
Pr. 171-1

V imenu Njegovega Velikanstva Cesarja

C. kr. deželna sodnija v Trstu kao tiskovna sodnija je po predlogu c. kr. državnega pravdnštva razsodila, da ustanavlja vsebina članka časopisa »Železničar« z dne 15. septembra 1913 št. 18 z naslovom »Kvalifikacije na tržaškem državno železniškem ravnateljstvu« in sicer od besed »Teh predpisov se ni« do besed »svoj vrhunec« odnosno od besed »Pa še nekaj« do besed »skrajnega boja« vsebuje vse objektivne znake pregreška po § 300 kaz. zak.

Razlogi:

Glede na to da se z gori označenim odstavkom gore navedenega članka se z zasmehovanjem, zasramovanjem, neresničnim pripovedovanjem in prevračanjem dogodkov zavzame c. kr. državno-železniškega ravnateljstva v Trstu v nič devati in tako k sovražstvu, k zaničevanju in k pritoževanju, ko nimajo za kaj, zopet navedeno oblastnijo in zoper posamske železniške uradnike glede na njih uradovanje ščuvati skuša.

Ker vsebuje torej imenovani članek vse znake pregreška po § 300 k. z. in da se vsebuje torej isti vse znake pregreška v smislu § 300 k. z., bilo je razsoditi kakor odzgoraj.

C. kr. Deželna sodnija.

Trst, dne 18. septembra 1913.

L. S.

Podpis nečitljiv.

Zakonito varstvo železničarjev.

II

Zahtevalo se je, da naj se določi maksimalni delovni čas in da naj se obenem redno nadzoruje, če se uvažuje varnostne predpise za osebje, kakor je to že v veljavi za avstrijske delavce. Kar se tozadevno glede varstva osebja opravičeno pogrša, je ravnotako velike važnosti za prizadete železničarje kakor tudi za potujoče občinstvo in za normalno poslovanje železniškega podjetja.

Predpisi o službenem in odmornem času in o delovnem času za avstrijsko železniško osebje, niso gotovo odredbe socialno političnega značaja. Sprememba predpisov iz leta 1898 glede službenega in odmornega časa v izvršilni službi vsebujejo vse znane pregreške in nedostatke iz prejšnjih let. Novi delovni red pa še slabša uredbo zimskega delovnega časa za vrhstavnne delavce. Če se je v delavniški službi za nekoliko skrajšalo delovni čas je na to uplivalo dejstvo, da so kovinarji drugih večjih obratih dosegli prosti popoldne ob sobotah.

Opravičeno se sicer trdi, da ne zastaja delo delavsko varstvene zakonodaje samo na železniških obratih. Toda če je res, da nimamo v splošnem moderne in napredne zakonodaje, je vendarle gotovo, da se je ta del socialne zakonodaje

ravno pri železniškem obratu največ zanemarjalo. Da omenimo samo zakon, ki prepoveduje uporabo fosfora pri izdelovanju žveplenk, nadalje zakon, ki prepoveduje nočno delo delavk v industrijskih obratih in delo otrokov ter zakonito omejevanje ženskega dela v rudokopih. Imamo tudi važne ministrske odredbe glede zabranjenja nezgod na visokih stavbah, v kamnolomih, ilnatih, peščenih in gramoznih jamah, imamo varnostne predpise za pleskarje in slikarje, za tiskarje in litografe, ter deželne odredbe glede preprečenja nezgod v poljedelskih strojnih obratih; imamo tudi posebne odredbe glede varstva življenja in zdravlja delavcev papirnic, itd.

Ali kar je najvažnejše glede delavskega varstva in glede izvedbe tozadevnih predpisov je uvedba obrtnega nadzorstva. Sedanji način nadzorstva na industrijskih obratih v Avstriji bi se dalo v marsikaterem oziru opravičeno kritizirati. Toda vkljub vsem znanim nedostatkem se poslovanje obratnih inšpektoratov ne da primerjati s sistemom nadzorstva, ki je v navadi na avstrijskih železnica. Generalno nadzorstvo avstrijskih železnic zgubiva vedno bolj značaj nadzorovalne oblasti avstrijskih železniških obratih. To je navsezadnje z ozirom na odvisnost nadzorovalnih organov od železniške uprave tudi precej razumljivo. Za varstvo avstrijskih železničarjev je predvsem potrebna uvedba nadzorstvene oblasti neodvisne od železniške uprave, ki naj bi zahtevala ostro, da naj se uvažuje varnostne predpise in predpise glede službenega, odmornega in delovnega časa.

Centrala organizacije avstrijskih železničarjev je dala ponovno inicijativo uvedbi neodvisnega železniškega nadzorstva. Državnozbornski zastopniki organiziranih železničarjev so tudi že predložili vladi primerni tozadevni zakonski načrt.

Skrbeti nam je predvsem za boljše plačilne razmere železničarjev, toda vspešno s tem nam je v neki meri skrbeti tudi za njih zdravje in življenje. Ali prvi korak do tega je pač predvsem uvedba posebnega neodvisnega nadzorstva, ki naj bi uspešno nadomestilo sedanje generalno nadzorstvo, ki je neposredno odvisno od železniške uprave in ki nikakor ne odgovarja svoji važni nalogi.

Prisiliti železniške uprave, da naj v večji meri skrbje za varstvo železničarjev, ne bo gotovo lahka naloga. Ali boj, ki ga bo treba izvesti, da se doseže pametnejšo in popolnejšo socialno varstveno zakonodajo za železničarje, je vreden prizadevanja in žrtvovanja. Število nezgod, ki narašča bolj in bolj leto za leto, je najzgovornejši poziv vsemu železničarstvu, da je tukaj temeljita pomoč nujno potrebna. Kar so si znali delavci drugih strok tudi v tem oziru pridobiti, si morajo izvojiti tudi železničarji. Tudi življenje delavcev je dragoceno in vredno varstva. Železniške uprave bodo pač morale spremeniti svoje naziranje glede delavskega varstva. Da se to čimprej zgodi je pa odvisno od železničarjev samih. Človeška dolžnost in plemenita socialna naloga je, skrbeti za varstvo ogroženega zdravja in življenja železničarjev.

Nacionalistična metoda.

Svoj čas smo že poročali o početju nemških nacionalcev, ki so izrabljali joč nevzdržljivi položaj slug vprizorili ostudno gonjo, koje glavni namen je bil podpirati negativno stališče vlade napram zahtevani podelitvi dveletnih napredovalnih rokov. Nemški nacionalci so v svojem glasilu potom posebnih letakov pozivljali železničarje, da naj sedaj po dosegi 15 milijonskega zboljšanja združijo vse moči v svrhu regulacije stanovske doklade. Ta stanarinska doklada naj bi bila enaka poslovni dokladi državnih uslužbenecv, id od koje večji delež naj bi dobili predvsem sluge. Sluge naj bi se zato odrekli dveletnemu napredovanju. Mi smo že pojasnili, da ne bodo sluge zlasti nižjih mezdnih stopenj potom regulacije stanarinske doklade prav nič pridobili, medtem ko bi poduradniki v višjih in najvišjih mezdni stopnjah uživali znatno zvišanje stanarinske doklade. Naša razkritja so gospode nacionalce sila osupnile. Mislili so pač, da ni več nobenega, ki bi se potrudil stvar globokejšje presojsati in da bode morda mogoče z velikim ropotom prikriti glavni namen akcije. Z nespodobnim izrabljanjem mlačnosti in nerazsodnosti nezavednega osebja skušajo izdati interese izkoriščenih slug in poduradnikov. V tem oziru niso nemški nacionalci nič boljši od naših razupitih jugoslovanov.

Sicer razumemo prav dobro, zakaj da se nacionalci s tako vnemo upirajo vsaki reelni, železniškemu osebju resnično koristni politiki. Da agitirajo proti predlogom socialno demokratične organizacije je njih glavni smoter. Zmaga naših predlogov pomeni zmaga razredne internacionalne organizacije nad poraženo kapitalistično protidelavsko koalicijo.

Nacionalistični kolovodje so znašli nov način izdajstva. Svoje namene prikrivajo s pretvezo, da so njih predlogi boljši in umestnejši od predlogov, ki jih stavi socialno demokratična organizacija. Zastopniki nacionalističnih organizacij se vrtijo okolu železniškega ministrstva le tedaj, ko se gre za ovirati izvedbo predlogov, ki so resnično izvedljivi in koristni železniškemu osebju. Nemško nacionalni eksponenti so se izjavili proti podelitvi dveletnega napredovanja za sluge in poduradnike in njih uvrstitev v drugi plačilni poduradniški obris.

Podelitev poslovne doklade pomeni napram zahtevani uvedbi dveletnih napredovalnih rokov znatno skrajšanje pravic kategorije slug. To hočemo na neovrgljivi način tudi dokazati. Primerjajmo napredovanje v 16 letni službovalni dobi. Ako se prične z začetno plačo 900 kron in z dveletnim napredovanjem do končne plačilne stopnje 1600 kron in 80 odstotkov dunajske stanarine, dobi uslužbenec ob dveltne napredovanju 137.50 vin. zboljšanja. Ako bi se pa uvedlo poslovno doklado in napredovalo le tri leta dobi uslužbenec v enakem času povprečno 52.50 vin. in se bode po preteku omenjene dobe nahajal v plačilni stopnji 1400 kron! Uvedba poslovne doklade namesto dveletnega napredovanja, oškoduje uslužbenca letno za okolo 85 kron ter povzroča nadaljno znatno zgubo na pravicah, ki pritičejo uslužbencu od provizi-

skega sklada. In taka zahteva naj bi bila po mnenju nacionalne gospode koristnejša od dveletnega napredovalnega predloga, ki ga stavi socialno demokratska organizacija?

Toda tudi za nižje kategorije slug in poduradnikov znači uvedba poslovne doklade znatno oškodovanje, medtem, ko bi donášala taka doklada poduradnikom in uradnikom višje plačilne stopnje lepi narastek na njih prejemkih. Tako bodo n. pr. dobili od poslovne doklade poduradniki s 1200 do 2000 mezde letno od 115 do 300 kron Poduradniki s 2200 do 3000 kron pa 410 do 770 kron! Uradniki od asistenta s plačo 1600 kron do nadrevidenta s plačo 3600 kron dobijo letno od 40 do 280 kron, uradniki z mezdo od 4000 do 12.000 kron (centralni inšpektor) bodo pa dobili letno na poslovni dokladi od 520 do 4400 kron!

Ako zaračunamo en del uradnikov in poduradnikov med one srečne uslužbence, ki bodo dobili od poslovne doklade od 410 do 4400 kron, konstatiramo tedaj, da dobi 8-9 celokupnega definitivnega osebja (sluge, poduradniki, in uradniki nižjih kategorij) komaj dve tretjini od skupne svote in da dobi ena sama devetinka višjih uradnikov in poduradnikov eno tretjino določene svote. 93.000 uslužbencev dobi okoli 6 milijonov, 13.000 uslužbencev pa 3 milijone kron!

Stem pa ni še vse povedano. Železniško ministrstvo je pravkar obljubilo 15 milijonov kron. Svota bo porabljena predvsem za ureditev mezd uradnikov VII in VI vrstnega razreda, za ureditev mezd poduradnikov, za rešiti najnujnejše zahteve strojnega osebja in za regulacijo delavskih mezd v krajih, kjer je regulacija potrebna. In gospodje nacionalci, ki bi žrtvovali višjim uradniškim kategorijam večji del skupne svote, to je 3.000.000 kron pozivljajo delavce, da naj prosijo za 10 vin. zvišanja! Železniško ministrstvo namerava regulirati plače delavcev le na posameznih ravnateljstvih. Nacionalne organizacije se temu prav nič ne protivijo. Če bi se pa tudi podelilo resnično vsem delavcem 10 vin. zvišanja, bi skupna svota še ne presegala izdatkov za sorazmerno povišanje dohodkov višjih uradnikov. Na državnih železnicah je zaposlenih 120.000 delavcev, od teh je 34.000 nestalnih, pomožnih in mladinskih delavcev. Okoli 90.000 delavcev naj bi dobilo po načrtu nacionalcev 30 kron. zboljšanja, kar znaša skupno 3 milijone kron, toliko torej, kolikor bi po zaslugi nacionalcev dobilo 13.000 drugih bolj srečnih uslužbencev.

Predpisi za prometno službo.

(Dalje.)

Člen 115.

Oddaja najave in zajeve na postajah (izogibalščih).

1. Vlakovni odpravnik so dolžni sami izvesti najavo in zajevo vlakov in osebno sprejemati telefonična naznanila vlakovnih in bločnih čuvajev in na nje odgovarjati.

2. Le za slučaj, da je nujno zadržan, je vlakovni odpravnik upravičen, da da uslužbencu, ki opravlja brzovjavno službo, ali pa ki je zato določen od c. kr. državno železniškega ravnateljstva, nalog za oddajo ali pa sprejemanje najave ali zajeve.

Ta nalog pa se mora dati za vsak posamezni vlak posebej.

Člen 116.

Prekinjenje vlakovne in bločne službe od določenih dnevnih dobah.

1. Vlakovnice ali bločnice, ki ob gotovih dnevnih dobah niso potrebne za ureditev vlakovnega prometa, lahko za te časovne dobe ostanejo nezasedene.

2. Za dobo prekinjenja vlakovnic ali bločnic, katerega začetek in konec mora dotični vlakovni ali bločni čuvaj vsakokrat telefonično javiti postaji (izogibalšču) (glej člen 140 (19)), smejo postaje (izogibalšča), ki mejijo na dotične proge, odpravljati vlake samo v postajni razdalji.

3. Če se je postaji (izogibalšču) javil zopetni pričetek vlakovne ali bločne službe na vseh mestih, morajo vlakovni odpravniki vlakovnim ali bločnim čuvajem za vsako smer vožnje telefonično naznaniti poleg številke zadnjega vlaka, ki se ga je odpravilo v postajni razdalji, tudi vse izpremembe dnevnega vlakovnega prometa.

Končni rezultat teh števil je, da dobi 183.000 uslužbencev od namenjenih 14 milijonov kron 9 milijonov, 13.000 uslužbencev z nižjo mezdo pa 6 milijonov kron! Tako torej znajo nacionalne organizacije zastopati interese železniškega osebja. Vemo sicer prav dobro, kam da merijo njih manevri. Dvomimo zato, da se bodo nacionalistom študirani naklepi posrečili. Osebe vstraja pri predlogih, ki jih je stavila naša organizacija in sicer: Podelitev dveletnih napredovalnih rokov, zvišanje temeljne mezd za vse delavce in zvišanje končne mezd za vse sluge poleg izvedbe vseh drugih v predlogu Tomschika navedenih zahtev.

Kdor noče biti nespodobno in brezobzirno varan in oškodovan bode z vso energijo ovrget nakane nacionalističnih škodljivcev, ki očitno podpirajo in zagovarjajo naklepe železničarskih uprav. Pričeto delo v prid železničarjev se mora nadaljevati vključno manevram in odporu voditeljev žoltih nacionalističnih organizacij. Še je čas, da onemogočimo izvedbo škodljivih naklepov. Močna razredna internacionalna organizacija, bode še enkrat porazila poznane branitelje izkoriščevalnega sistema železniških uprav.

Saniranje južne železnice in železničarji.

O saniranju južne železnice se je že mnogo pisalo in govorilo. Sproženih je bilo mnogo predlogov in sklicalo se je raznovrstna posvetovanja. Z vprašanjem so se bavile obširno stranke in finančni krogi. Toda do konkretnih sklepov se dosedaj še ni prišlo. Vprašanje je naposled prišlo v akutno fazo. Vse finančne kapacitete so zopet na delu. Projekti se vrstijo in mnenja »strokovnjakov« krožijo po vseh finančno kapitalističnih istih. Vprašanje ni važno le za železniške uprave in za finančne špekulante, važno je še bolj za delavske organizacije. Pri rešitvi tega vprašanja so predvsem prizadeti interesi železniškega osebja. Zaradi tega je potrebno, da spregovorimo o tem tudi mi odločno naše mnenje.

Finančni položaj južne železnice nudi priliko dokaj zanimivimi konstatacijami. Predvsem je treba poudarjati, da je promet južne železnice naravnost sijajen. Vključno temu pa je podjetje v stalnem deficitu. Za to razumeti je treba poseči

4. O prekinjenju in zopetnem zasedenju vlakovnic ali bločnic prihajajoča naznanila se mora vpisati v vlakovno knjigo (glej člen 183).

5. Pri vsaki menjavi službe mora oddajajoči vlakovni odpravnik označiti v prometnem žurnalu (glej člen 181) katere vlakovnice ali bločnice so ob času predaje nezasedene.

6. Če vlakovni ali bločni čuvaji od določenem času ne javijo svojega nastopa službe, se sme do naznanila zopetnega zasedenja vseh mest odpravljati vlake samo v postajni razdalji. To okolnost mora vlakovni odpravnik zabeležiti v urnik z besedami: „Vlakovnica števil. . . . nezasedena“.

7. Telefoni morajo vedno ostati pripravljeni za uporabo.

9. Proge in dnevni čas, v katerem nastopi omejitev vlakovne službe se naznani s posebnimi tabelami, ki jih vsebujejo voznoredne knjige.

Člen 117.

Promet deljenih vlakov.

1. Če se uvede vlak v dveh ali več delih, veljajo zanje vožni red in vrsta kakor za enostaven vlak.

Vožnoredna križanja prvega dela, oziroma zanj izvršene preložitve ali določitve križanja veljajo tudi za drugi del, če se zanj izrecno ne ukrene drugih odredb.

2. Kjer ni prostoromejnih naprav, se sme posamezne dele odpremiti samo v postajni razdalji.

3. Na progah z vlakovnicami ali bločnicami je presledek sleditve smatrati enakega za trajanje zajeve (glej člen 73) pomnoženemu voznemu času najpočasneje vozečega vlaka dotične vlakovne vrste v najdaljšem, oziroma najneugodnejšem prostornem oddelku.

Te, po vlakovnih vrstah in vožnih smereh izračunane sledilne presledke naznani c. kr. državno

za kratko dobo nazaj. Vzrok neznosnemu finančnemu položaju južne železnice je iskati v borznih manipulacijah kapitalističnih špekulantov ob času zgradbe novega železniškega podjetja. Sedaj je finančni položaj južne železnice sledeči: investiranega kapitala je za 1819 milijonov frankov, od katerih je bilo v resnici vloženih le 590 milijonov kron, tako da mora južna železnica obrestovati letno 1229 milijonov, ki jih ni nikdar dobila, kar znači letno nadobremenitev podjetja za okoli 36 milijonov. To ogromno svoto mora južna železnica vsako leto poleg vseh drugih izdatkov redno plačevati. Svota 36 milijonov služi le nepravilnemu obogatitju obveznikov južne železnice.

Sedanjšega položaja južne železnice je kriva tudi vlada sama, ker je svoj čas dovolila raznim špekulantom, da smejo nemoteno izvrševati svoje nesramne manipulacije. Vlada ni znala nikakor varovati svoje interese. Južno železniškim milijonarjem se je n. pr. prodalo državno železniško progo, ki je stala 430 milijonov, za 270 milijonov kron! Pri oddajanju te proge se je zgubilo na državnem gospodarstvu za 160 milijonov kron. Pri najemu nezaloženega dolga l. 1866 je vlada trpela brezbrizno, da si južno železniški špekulanti v dveh letih razdelijo na posojilo za 99½ milijonov goldinarjev 2527 milijonov goldinarjev vračila pograbili so v dveh letih za 153.3 milijonov goldinarjev profita. Pri najemu 5 odstotnega posojila v znesku 125 milijonov frankov se je država obvezala izplačati letno na obrestih in povračilu 1½ miliona kron. Ker so se pa zadnja leta pričele pojavljati posledice tega roparskega špekulanstva finančnih mogočnjakov, ni bilo podjetje v stanju izplačevati vse obresti in amortizacije dolgov vključno sijajnemu prometu in visokim dohodkom. Država je tedaj zopet poskočila na pomoč južno železniški upravi in dovolila sedemodstotno zvišanje tarife. Zvalilo se je s tem stroške špekulacije enostavno na prebivalstvo. Poleg tega se je še vlada obvezala plačevati v slučaju podraževanja južne železnice pomnožene dohodke zvišane tarife v obliki višje južne železniške rente. Sedaj se tudi govori o nekaki državni garanciji za povračenje in obrestovanje obligacij. Proti takemu namenu, da bi se javno in nesramno izrabljalo državne finance v privatne interese, bo treba najenergičnejše nastopiti.

Značilno pri vsemu je pa dejstvo, da je danes država ravno vsled grehov, ki jih je sama zakrivila, interesirana na to, da bi se finančni položaj

železniško ravnateljstvo postajam (zogibalščem) potom tabele, ki se jo sprejme v voznoredno knjigo.

4. Če se ne more dobiti zajeve, se je pri sleditvi vlakov v postajni razdalji ozirati na določbe člena 113 (1), dočim se mora na progah z vlakovnicami ali bločnicami sledilni presledek, če znaša manj kot 10 minut, zvišati na 10 minut (glej člen 113. in 120., točka 2).

5. Na enotirnih progah se vlakovi ne sme v več kot dveh delih uvesti.

Člen 118.

Promet in spremljanje posebnih in službenih vlakov.

1. Posebne brzovlake in osebne vlake mora spremljati uradnik, ki je popolnoma več prometnih predpisov, če to zahtevajo okolnosti.

2. Vlake, ki se jih mora uvesti brez prejšnjega naznanila in brez voznega reda (glej člen 93, točka 12), mora razven vlakovnega osebja spremljati še uradnik, ki je popolnoma več prometnih predpisov.

3. Posebni vlak, ki se ga na noben način ni moglo navestiti, ne sme biti postavljen v promet, če je vsled vremenskih razmer oviran razgled, če zvonilna znamenja niso zanesljiva, ali pa če bi neugodne okolnosti ogrožale varno vožnjo vlaka.

Člen 119.

Same vozeče lokomotive (motorni vozovi).

1. Na vse varnostne odredbe, ki so predpisane za vlake, se mora ozirati tudi kadar vozijo lokomotive same (motorni vozovi).

Člen 120.

Obveščanje vlakovodje in strojevodje o vlakovnem prometu pred odhodom vlaka.

1. O prometu navadnih vlakov se vlakodij in strojevodij ne obvešča posebej.

2. Potom „splošnega povelja“ (obrazec 1.) se mora vlakovodjem in strojevodjem na vsaki pozicijski in vlakovno izhodni postaji ter v danem

južne železnice čimprej saniral. Obligacije zlasti prve triodstotne so ponajveč v rokah francoskih akcionarjev. Francozi pa kakor znano izposojajo denar po celem svetu. Avstrija rabi zlasti sedaj po balkanskih dogodkih mnogo denarja. Rabimo denarja za lokalne železnice, za vodovode, telefonične črte, cestne zgradbe in samoposebi razumljivo tudi za vojaška posojila. Francoska vlada se pa poslužuje južno železniškega kapitala, da upliva na avstrijsko finančno ministrstvo z zagrožitvijo, da bode Avstriji zaprla denarni trg, ako se ne bode rešilo vprašanje železnice na način, ki bode ugoden francoskemu kapitalu. Gre se tukaj torej za vprašanje avstrijskega državnega dolga. Južno železnico bo mogoče sanirati le ako se bode možno znižalo neopravičene zahteve južno železniških akcionarjev. Borza ceni danes nominalne južno železniške prioritetne po petsto frankov za 255.40 frankov. Ravno tako kakor na triodstotnih, je neizogiben močan popust tudi na petodstotnih prioritetih, ker se je tudi pri teh prioritetih emisijski kurs močno znižal.

Če zahteva danes osobje južne železnice, da naj se pri saniranju podjetja, ki je doprinala za polstoletje masne profite borzističnim špekulantom in vladnim gospodujočim razredom, jemlje v poštev tudi njegove interese, je taka zahteva dovolj razumljiva in utemeljena. Sicer se je svoj čas uprava južne železnice hudo pritoževala pri vladi o brezmejni »požrešnosti« osobja, s poudarkom, da so narasli stroški za osobje od 35 milijonov kron leta 1900 na 53½ milijonov kron leta 1908. Ali kaj naj pomeni tak 18 milijonski narastek, ki se ga razdeli med več stotisočimi uslužbenci napram onimi 300 milijonov kron, ki jih je svoj čas v dveh letih pobasal Rotschild sam? Južna železnica se pritožuje, da je morala vsled zastajanja podpore od strani vlade, ki je imela takrat dovolj opravka s svojimi uslužbenci, ugoditi zahtevam osobja. Koncesije osobju so obremenile izdelke letno za 5.2 milijonov kron. Uta-jiti pa se more, da je bil čas, ko so se milijonari brezmejno bogatili ne da bi se ozirali na potrebe osobja in da se sme zahtevati od podjetnika z letnimi 300 milijonov kron dobička, da naj skrbi tudi za boljše, draginjskim razmeram odgovarjajoče plačevanje osobja. Uprava južne železnice prizna, da so bile koncesije osobju neizogibne. »V tem oziru se gre tu v prvi vrsti za vprašanje moči«, pravi uprava v svoji vlogi na vlado. »Naš položaj«, se trdi v tej vlogi, »bi daljšega pasivnega odpora sploh ne prenesel«.

Nismo nobeni prijatelji pasivnega odpora. Voditelji socialno demokratične železničarske organizacije so že imeli pogum odsvetovati železničarjem, da bi se posluževali takega orožja ob neumestni priliki. Slabost južne železnice je predobro znana, da bi bilo treba groženj. Bo morda zado-stovalo ako povemo mirno vladi: Brez pravega uvaževanja zahtev osobja je saniranje južne železnice enostavno nemogoče in nedopuščno!

slučaju tudi na postajah, kjer se menja lokomotive ali osobje, naznaniti promet izvenrednih vlakov ter izostajanje navadnih vlakov.

Če se po odhodu vlaka iz dispozijske ali izhodne postaje uvede vlaka, ali pa se jih odpove, se mora postaja (izogibalnice), kjer vlak za tem postoji, brzojavno (telefonično) pozvati, da izdela »Splošno povelje« in ga izroči vlakovnemu osobju.

Če se ima dotičnemu osobju vlaka na kakšni postaji (izogibalnici) naznaniti promet več izvenrednih vlakov, oziroma izostajanje več navadnih vlakov, se zapiše dotične vlake vse na eno povelje (obrazec 1).

Na dvotirnih progah z zelo gostim prometom, ali pa s posebnimi lokalnimi razmerami se po dovoljenju c. kr. železniškega ministrstva za vsak slučaj sme opustiti dodaja »Splošnega povelja« v izključno syrho naveščanja vlakov glede na gotove vlakovne vrste (lokalne vlake itd.), eventuelno tudi glede vseh vlakov.

V kolikor pa se na takih dvotirnih progah začasno zapre en tir, se mora tudi svrho samega naveščanja vlakov — kakor na enotirnih progah — brezpogojno dodati »Splošno povelje«.

Pod »Splošno povelje« se mora v teh poveljih navesti še sledeče:

a) zaprtje tira, izpremenjene uvoze — v kolikor že niso znane vlakovnemu osobju v morda dodanih poveljih za križanje (glej člen 130, točke 5 in 6, ter povelje, obrazec 2) — vožnjo

Zapisnik

seje sekcije »poduradnikov« centralnega odbora za splošne personalne zadeve uslužbencev avstrijskih državnih železnic.

Dne 27. in 29. marca 1913. se je vršila pri železniškemu ministrstvu seja sekcije »poduradnikov« centralnega odbora za splošne personalne zadeve uslužbencev avstrijskih državnih železnic. Navzoči so bili: ministrski svetnik dr. Herman Boess, predsednik; ministrski tajnik dr. Josip Winter, podpredsednik ter izvoljeni člani: Julij Neumann, oficijant, ravnateljstvo severne železnice; Fran Hartenthaler, strojevodja, Dunaj; Ferdinand Ditz, prožni mojster, ravnateljstvo državno železniške družbe; Oskar Hartwig, strokovnik, ravnateljstvo severno zapadne železnice; Fran Hattinger, nadsprevodnik, ravnateljstvo Linc; Lovrenc Zoblér, oficijant, ravnateljstvo Inomost; Ivan Jammerne, prožni mojster, ravnateljstvo Beljak; Ivan Zink, nadsprevodnik, ravnateljstvo Trst; Edvard Czarnak, strokovnik, ravnateljstvo Plzenj; Fran Borovec, postajni mojster, ravnateljstvo Praga; Ivan Prokop, postajni mojster, ravnateljstvo češke severne železnice; Fran Polk, postajni mojster, ravnateljstvo Olomuc; Ludwig Bartoniczek, oficijant, ravnateljstvo Krakov; Ivan Wittmar, strokovnik, ravnateljstvo Lvov; Fran Zubrzycki, postajni mojster, ravnateljstvo Stanislav; Karl Roksz, vozovni revizor, obratno vodstvo Černovice. Navzoči so tudi imenovani člani: Fran MERTH, signalni mojster, ravnateljstvo Linec; Alojz Autholzer, vozovni mojster, ravnateljstvo Dunaj; Ivan Weichselbaum, skladišni mojster, ravnateljstvo severne železnice; Ivan Scheibein, kanclist, ravnateljstvo za proge državno železniške družbe; Ivan Hatzinger, strojevodja, ravnateljstvo Dunaj. Zapisnikar je ministrski koncipijent dr. Karl pl. Riedler.

Predsednik odvarja seja, pozdravlja navzoče ter konstatira polnoštevilno udeležbo. Odsoten je samo član Pecz, ki ga pa zastopa namestnik Zulczyski.

Predsednik pojasnjuje pred otvoritvijo seja načela, ki naj bodo merodajna pri sestavi dnevnega reda, ter navaja vzroke, ki so prisilili vodstvo, ga je izločilo razpravi 25 predlogov od 253, ki so bili vloženi in sicer zaradi tega, ker ne spadajo ti predlogi v kompetenco centralnega odbora. Opozarja obenem, sklicujoč se na določbe glede vlaganja iniciativnih predlogov, da imajo člani celo leto čas predložiti eventuelne predloge. Je torej železi v svrhu pravilne sestave dnevnega reda, da se predloge naznani pravočasno. Z ozirom na to, da sestoji letos centralni odbor iz večinoma novoizvoljenih članov, se je pri sestavi dnevnega reda vsekakor uvaževalo tudi v zadnjem času prijavljene predloge.

Član Neumann vpraša predsednika, če bode tekom seja podal gotove izjave k posameznim

- a) na nepravem tiru, poznje prožnih vozičkov, dre in;
- b) oprezen uvoz ali pa postanek na kaki postaji (izogibalnici), ki ni označen v vožnem redu;
- c) oprezo in počasno vožnjo na oddelkih proge, ki se jih naataneje označi;
- d) prekinjenje brzojavnih, ali telefonskih prevodnikov ter prevodni ov za zvonila, nerabnost prostoromejnih znamenj, predznamenj, uvoznih, distančnih, smernih, potnih ali izvoznih znamenj; potem bločnih ali vlakov-javnih naprav, ter ogibno zavarovalne naprave, ki so vzete iz obrata; nadalje izjemno upravičenost strojevodje, da prevozi prostoromejna znamenja, ki so po tavljenja na »stoj« (glej člen 132, točka 10 in 140, točka 16, 152, točka 6);
- e) sledilni presledek ob vožnji deljenih vlakov v slučaju, da zjava ni mogoča (glej člen 113) in ob vožnjah s snežnim plugom (glej člen 177, točka 20).
- f) dodaja navestil vlakov in vožnih redov za posebne vlake;
- g) odstop od navadne obremenitve vlaka;
- h) povelja in druga naznanila strojnemu in vlakospremnemu osobju, kakor n. pr. nevarnost prehodne zavore in drugo. (Glej tudi člen 151, točka 8.)

(Dalje prihodnjč.)

predlogom in kedaj da namerava železniško ministrstvo sklicati prihodnjo seja centralnega odbora.

Predsednik odgovarja sklicujoč se na določbe pravilnika, glasom katerih ima centralni odbor edinole izreči izvedniška mnenja; odbor ni kompetenten zato zavzemati v imenu železniškega ministrstva stališče napram stavljenim predlogom. Predsednik sme kvečjemu izreči svoje osebno mnenje; izvedba zahtev sledi po uvaževanju izvedniškega mnenja odbora. V zadevah o katerih se je razpravljalo, naj bode članu omogočeno zvedeti stališče železniškega ministrstva iz izvršnega tozadavnega zapisnika. Dneva, ko naj bi se vršila seja centralnega odbora ni mogoče iz mnogih razlogov vnaprej določiti. Skušalo se bode vsekakor sklicati redno potrebno število sej.

Član Kartenthaler oporeka, da bi bile, spremembe pravilnika zgubile svoj provizorični značaj.

Član Hattinger želi, da bi se ne otežkočilo vpogled v zapisnik. Predložilo se je celo vrsto novih predlogov, ki bodo izostali ako ne bode rednega vpogleda v zapisnik.

Član Borovec je dobil prepozno vabilo na seja in ni mogel zato prinesiti s seboj nikakega predloga Predlaga, da naj se seja prenese do jeseni.

O tem predlogu se vrši daljša debata, katere so se udeležili člani Jammerne, Hartenthaler, Hattinger, Ditz, Borovec, Neumann, Zoblér in Polk. Član Rakocz poudarja, da ni umestno z ozirom na mnoge predloge, ki jih je rešiti prenesti seja do prihodnji jeseni.

Član Ccheibein stavi sledeči nredlog: »Ker nepremagljive zapreke otežkočalo izvedbo resolucijskega predloga, ki ga je sprejel državni zbor dne 16. decembra 1911. soglasno zjavlja sekcija »poduradnikov« centralnega odbora za personalne zadeve, da se ne bode začasno stavilo nikakih predlogov, ki se tičejo gospodarskega vprašanja, in da se bode c. kr. železniško ministrstvo izrecno opozarjalo na to, da ima glasom § 4 zakona o proračunskem provizoriju za prvo polletje 1913 še ne izvedene odredbe navedenega resolucijskega predloga čimprej mogoče v polni meri izvesti.

Formalno se predlaga, da naj se ustavi vsako posvetovanje o gospodarskih predlogih in da naj se razpravlja le o predlogih, ki se ne tičejo materialnega zboljšanja«.

(Konec prihodnjč.)

Zapisnik

seje personalne komisije južne železnice, sekcija slug, skupine ostalih službenih panog, z dne 1. aprila 1913.

(Konec.)

Glede peticije avtografičnih tiskarjev o podelitvi sedem urnega delovnega časa, se je sklenilo, da se z dnem 1. marca 1912. odpravi eventuelno, nadnormalni službeni dobi trajajoče dve urno delo brez posebnega odškodovanja, tako da bode trajal delovni čas v avtografičnih tiskarnah sedem ur na dan (od 7. zjutraj do 2. uri pop.) Delo v izvanrednih urah se bode posebej plačevalo. Uprava bode v slučaju nepovoljnega uspeha nove službene ugodnosti, to odredbo eventuelno preklcala.

Glede peticije o odpravi čezurnega dela in prazniške službe in o plačevanju čezur v delav-nikih z 1 krono, ob nedeljah in praznikih pa z 1 krono in 50 vin., se je odločilo sledeče:

Peticija je neizvedljiva v kolikem se nanaša na odpravo čezurnega dela.

Zvišanje čezurne odškodnine na 1 krono v delavnikih in na 1.50 ob praznikih in nedeljah se odkloni z ozirom na sklep z leta 1912, ki določa, da je večje službovanje slug odškoditi s 50 oziroma 60 vin. na uro, brez ozira na to, če se opravlja čezure ob delavnikih, nedeljah ali praznikih.

Peticija je enako neizvedljiva v kolikem se nanaša na odpravo prazniškega dela in sicer z ozirom na odredbo z leta 1911, ki se glasi:

»Prazniška služba ostane v svojem sedanjem obsegu neizpremenjena (to je: V avtografičnih tiskarn dela sočasno polovica osobja od 8. ure, naprej v tiskarni voznih listkov se prizna po en praznik popolne prostosti: na prihodnjem prazniku pa dela vse osobje od 9. do 12 ure.)«

Peticijo avtografičnih tiskarjev o pavšaliranju čezur, se odkloni:

Glede peticije, da je v dnini se nahajajoče uslužbenke tiskarn pritegniti normiranju in po enoletni uporabi imenovati tiskarjem, se vzdržuje že prej izdano sledečo odredbo:

«Tej zahtevi se ne more ugoditi, ker ni mogoče ravnati s tiskarji drugače nego z drugimi slugami, ki morajo čakati od dveh do treh let predno se jih definitivno nastavi».

Glede peticije, da naj se tiskarjem, ki niso več sposobni za delo pri stroju in ki pridejo zato na drugo mesto, ne skrajša njih prejemke; ti naj postanejo uradni pomočniki in naj ostanejo v tiskarni, se je odločilo:

«Tiskarje nesposobne opravljati nadalje službo pri stroju, se je dosedaj nadaljno uporabljalo v tiskarni; po možnosti se bodo v tem oziru tako postopalo tudi v bodoče. Ne more se pa splošno določiti, da ne bodo tiskarji nezmožni za delo pri stroju vsled tega trpeli nikako skrajšanje na prejemkih, da se jih imenuje uradnim pomočnikom ter da ostanejo nadalje zaposleni v tiskarni».

Peticijo, da naj se premesti točasno v uporabi se nahajajoče delavce tiskovin v obris slug A I z začetno plačo 1000 kron in končno plačo 1800 kron in obenem podeli naslov «uradni pomočniki», se odklanja.

Glede peticije, da naj opravljajo službo tiskarskih nadzornikov le tiskarji sami, se je odločilo:

«Tiskarske nadzornike se je doslej jemalo le izmed tiskarji in se bodo v tem oziru po možnosti tudi v bodoče enako postopalo».

Glede peticije, o določitvi kontrole dohodkov za premijski sistem v smislu aktov, se odloči, da se bodo glede plačevanja čezur in za premijski sistem uslužbenecv tiskarne voznih listkov izdalo odredbo po vzoru razglašene sestavljenega na državnih železnic in da bode ta javno pribita.

Zastopnik Dietrich utemeljuje peticijo glede imenovanja tiskarjev poduradnikom sklicevajoč se na dejstvo, da se v uporablja tiskarje na zaupnih mestih in da izvršujejo isti kvalificirano delo. Tiskarji voznih listkov imajo poznati tudi proge, da popravijo pravočasno eventuelne napake. Peticijo o imenovanju tiskarjev poduradnikom se vzdržuje, ravno tako tudi zahtevano podelitev šesturnega časa za tiskarje in delavce tiskarn. Zagovarja zahtevano plačevanje čezur v smislu stavljenega predloga sklicevajoč se na okrožnico 385 ex 1907. Na državnih železnicah se je uvedlo plačevanje čezur tiskarjem po 80 v. Omenja peticijo prejšnjega odbora glede odobritve delovnega reda za tiskarje predloženega 1. januarja 1912. Peticijo o imenovanju uradniškimi pomočniki delavcev tiskovin se jo pritegne pod I navedeni peticiji. V ostalem vzame sklepe uprave glede peticij tiskarjev brez ugovora na znanje.

III. Odprava snažilnega dela uradnih slug in tiskarjev.

Zastopnik Dietrich za tiskarje in član personalne komisije Bontadi za uradne sluga zastopata in utemeljujeta peticijo. Sklicujejo se na ponovno v tej zadevi predložene peticije zlasti z ozirom na dejstvo, da se je na mnogih državno železniških ravnateljstvih deloma odpravilo snažilno delo. Na vprašanje ravnatelja dr. Fall pojasnjuje razni personalni referenti na kakšen način se pri posameznih ravnateljstvih oskrbuje snažilno delo. Ako bi spojitve obeh delovnih redov v enotni delovni red provzročila težave, se bode zopet s primernimi izboljšanjima oboje delovna reda ločeno razgrnilo. Zastopnik Dietrich opominja, da oskrbujejo snažilno delo na progi do Novega Mesta in na mnogih drugih postajah delavci sami. Ravno tako izvršujejo snažilne posle na mnogih državno-železniških progah delavci ali žene.

Ravnatelj dr. Fall izjavlja, da brez ozira na to, kar bo sklenila uprava glede snažilnega dela, je gotovo, da bodo tega posla le nekateri uradni sluga oproščeni. V poštev prihajajo le uradni sluga, ki opravljajo v obilni meri kvalificirano delo. Se bode pa skrbelo, da se odda čiščenje pljuvalnikov snažilni družbi ali pa ženam. Po daljši debati se izrečejo člani personalne komisije za sledeči predlog:

«Oni uradni sluga, ki opravljajo posebno kvalificirano delo, je oprostiti snažilnega dela po dosegi najmanj 1500 kron mezde.

Snaženje pljuvalnikov in umivalnih naprav je uradnim slugam povsem odvzeti.

IV. Slučajnosti.

Član personalne komisije Luczenski omenja pred kratkim izdano okrožnico o dopustih. Generalni ravnatelj je tedaj obljubil, da bode sklical glede tega posvetovalno plenarno sejo glede personalne komisije, kar pa ni bilo. Opozarja, da e dunajski občinski svet podelil svojim uslužbencem sledeče dopuste: Od 1 do 5 let službe 8 dni, od 5 do 15 let, 14 dni dopusta, od 15 let do 25, 17 dni in za nad 25 let službe 24 dni dopusta.

Za trgovske pomočnike predpisuje zakon sledeče dopuste: od 1/2 leta do 5 let službe 8 dni, do 15 let 14 dni; od 15 let naprej pa 21 dni. Član Luczenski stavi sledeči predlog:

I. Ravnateljstvo se pozivlja, da naj zahteve izražene v neštevilnih spomenicah glede ureditve odmornih dopustov stavi na dnevni red prihodnje plenarne seje.

II. Vse skladiščne nadzornike je po dosegi mezdne stopnje 1200 kron imenovati poduradnikom.

Član Bontadi navaja zopet peticijo predloženo preteklo leto glede zahtevanih službenih oblek za uradne sluga:

«Zvišanje vožne dobe službenih oblek od dveh na eno leto. Podelitev visokih kap ter menjava sedanje službene suknje z zimskim jopičem».

Nadinspektor Pöllentzer naznanja, da se na seji ravnateljstva doslej še ni razpravljalo o peticiji glede službenih oblek.

Nato je bilo posvetovanje zaključeno.

Podpisani:

Fall l.r. Dr. Domenegolr

Dr. Grabscheid l.r.

Verifikatorji:

Tomaz Sachl l.r. Karl Bontadi l.r.

Zapisnikarji:

Dr. Charlemont l.r. Dr. Weiss l.r.

Konferenca

čuvajev južne železnice.

V zadnji številki našega lista smo na kratko poročali o konferenci čuvajevskega osebja južne železnice, ki se je vršila 7. septembra t. l. v Mariboru. Poročilo izpolnjujemo danes.

K prvi točki dnevnega reda sta obširno poročala sodruga Pfeiffer in Herzig o svojem delovanju kot člana personalne komisije. V debati, ki je nato sledila, sta neprikrito izrazila svoje mnenje, da celokupno čuvajevsko osebje nima več volje še nadalje mirno gledati, kako uprava njegove najnujnejše zahteve ne izpolni in jih deloma celo prezira. Konferenca je dala duška ogorčenju čuvajevskega osebja v resoluciji, ki smo jo objavili že v zadnji številki.

K drugi točki dnevnega reda: «taktika glede na poldrugokratno vračunanje v pokojnino», je poročal sodr. Herzig. Izvajal je, da ravna po nalogu vsega čuvajevskega osebja, če zastopa stališče, da se mora ne le posameznim kategorijam, temveč vsemu eksekutivnemu osebju podeliti poldrugokratno vračunanje, najmanj pa ob enem skrajšati službeno dobo od 35 na 30 let. Zato je tudi v pokojninskem skladu zastopal to stališče, in stvar konference je, da ga pooblasti še za nadaljnje zastopanje tega stališča. Končno je predlagal resolucijo v smislu svojih izvajanj, v kateri je bilo tudi navedeno, da ga konferenca pooblašča, da glasuje proti podelitvi poldrugokratnega vračunanja v tem slučaju, če bi se ob enem ne znižalo čuvajem vsaj službeno dobo od 25 na 30 let.

Sodr. Berger (Grдец) je konferenci naznanil sklep graške skupine, ki pozdravlja podelitev poldrugokratnega vračunanja voznemu osebju, na kar naj se solidarno deluje zato, da jo dobijo tudi drugi uslužbeni.

Sodruga Weigl in Adolf Müller zastopata v daljših izvajanjih stališče celokupne organizacije. Samoobsebi umevno je, da se je omenjena izboljšanja zahtevalo tudi za vse ostale uslužbenke in da se mora pri teh zahtevah tudi vztrajati. Toda za to ne gre, pač pa zato, da se delnih izboljšanj, ne more odklanjati in se tega tudi ne sme storiti. Stališče ki ga zastopa sodr. Herzig, da vlakovno in strojno osebje ne sme ničesar dobiti, dokler drugi ne dobijo ničesar, je nespametno in netaktično. Tako se ne more voditi smotrni boj.

Sodr. Gottwald (Dunaj) je konferenci predlagal resolucijo, ki se jo je sprejelo 18. julija na

nekem shodu na Dunaju. Resolucija zahteva, da se nalaga zastopniku v pokrajinskem skladu (sodr. Herzigu), naj z vsemi sredstvi zabrani poldrugokratno vračunanje vlakovnega in strojnega osebja, če se isto izboljšanje ali pa vsaj 30-letno službeno dobo ne doseže tudi za čuvaje.

Nato se je vršila obširna debata, v kateri se je večina govornikov izrekla proti neprimernemu postopanju nekaterih sodrugov.

Pri glasovanju sta bili resoluciji Gottwalda in Herziga z veliko večino glasov odklonjena.

Sprejelo pa se je resolucijo centrale, ki smo jo objavili že v zadnji številki.

Istotako sta bila sprejeta predlog sodr. Herziga, ki smo ga objavili v zadnji številki pod št. II. in pa predlog sodr. Pfeifferja (glej zadnjo številko «Železničarja» št. I).

K zadnji številki dnevnega reda «zaupniški sistem in dispoeicijski sklad» se je sprejelo tozadevni popravek, ki se glasi:

A. Zaupniki.

1. Zaupnike je uvesti na vseh avstrijskih progah južne železnice s postranskimi progami vred na ta način, da je na progah z obhodniško službo za vsak prožno-obhodniški rajon en zaupnik. Izmed teh se v področju vsake progovzdrževalne sekcije izvoli sekcijevskega vodjo. Vsi zaupniki in sekcijevski vodje morajo biti člani Splošnega pravovarstvenega in strokovnega društva.

2. Na progah brez obhodniške službe (stranske proge itd.) se izvoli rajonske zaupnike po postajah.

3. Volitev zaupnikov se vrši z večino glasov na shodih čuvajev. Točko: «volitev zaupnikov» se mora pri sklicanju na vsak način postaviti na dnevni red in primerno razglasiti. Pri dopolnilnih volitvah zadostuje, če se to točko določi pred prehodom na dnevni red.

4. Funkcijska doba rajonskih zaupnikov in sekcijevskih vodij traja toliko časa, dokler polovica čuvajev dotičnega rajona, oziroma sekcije ne smatra potrebno izvolitev drugega, ali pa dokler zaupnik sam ne odloži svojega mesta iz tehničnih razlogov, ali vsled premeščenja, vpokojitve, ali pa če se mesto vsled smrti dotičnega izprazni.

5. O vsaki taki izpremembli se mora nemudoma obvestiti člana personalne komisije, te skupine, ki je nastanjen na Dunaju, ali pa v bližini Dunaja.

6. Mesto takega zaupnika je častno mesto in se mora vsak temu primerno zadržati, svojim tovarišem z nasveti iti na roko, ter njih želje in pritožbe, ki zahtevajo intervencijo ali pojasnilo, sporočiti potom krajevne skupine centrali, ali pa dunajskemu članu personalne komisije. Ravnotako morajo zaupniki na zahtevo članov personalne komisije te skupine vedno resnično primerno poročati o vseh zadevah, ki se tičejo službenega razmerja tovarišev, da se jim tem potom nudi možnost za nastopanje napram južno-železniški upravi z dejstvi. Sploh pa ima zaupniški sistem tudi ta namen, da vcepi upravi spoštovanje in obzir napram dosedaj vedno zapostavljenim čuvajem.

B. Dispozicijski sklad.

1. Za pokritje poštne v predidocem delu, odstavek 6. navedenih poročil, ter za odškodnino, za delegacije na važne shode in konference čuvajevskega osebja itd. se ustanovi dispozicijski sklad, v katerega plačuje vsak čuvaj progovzdrževalne službe po 20 vinarjev na mesec.

2. Sklad bo upravljala na Dunaju ali pa v bližini Dunaja nastanjen član personalne komisije teh čuvajev. Kot blagajniške nadzornike se določa po enega zaupnika progovzdrževalnih sekcij Dunaj in Dunajsko Novomesto, ki imata malo, čim pogostejše, najmanj pa vsak četrt leta enkrat pregledati blagajno in potrdila, ter s svojim podpisom potrditi izid kontrole. Nadzornika sta dolžna, da vsako nepravilnost v poslovanju na primeren način naznanita čuvajevskim zaupnikom po deželi.

3. Kasiranje prispevkov za sklad imajo izvršiti rajonski zaupniki, ki morajo inkasiran znesek vsak mesec potom poštne nakaznice ali pa znakom odračunati zato imenovanemu članu personalne komisije na Dunaju. Pri tem si lahko odtegnejo, kar so v dotičnem mesecu izdali za poštino.

O večjih izdatkih (za delegacije itd.) odloča glavni blagajnik (član pers. kom.) z obema nadzornikoma.

4. Nastale spore iz tega razmerja rešuje končno razsodišče, v katero imenuje vsaka stranka, po dva zastopnika. Ti si izvolijo petega člana razsodišča kot predsednika.

5. Plačevanje prispevkov za ta sklad ne sme na noben način omejevat prispevkov za spl. pravarstveno in strokovno društvo.

Brez tuje pomoči

Preden se je razvil moderni industrijski sistem, je bila samoposebica, da je mezdni delavec s svojo mezdo vzdrževal in preživel svojo družino. Ti časi so danes za nami. Stroj je spremenil v današnji družbi žene in otroke v mezdne sužnje in tako prisilil delavsko družino, da delajo vsi: mož, žena in kjer je mogoče tudi otroci, da se družina vsaj deloma človeško preživi. Danes smo srečno prijadrali tako daleč, da mora cela družina robotati kapitalistu, da se množi njegovo premoženje. Najboljši dokaz zato nam daje poročilo ameriškega zveznega števnege urada iz leta 1910, v katerem se glasi, da delavec povprečno zasluži na leto 518 dolarjev, za življenje jih pa potrebuje 768 dol. Ako pomislimo, da so tu všteti ravnatelj obratov, inženirji, delovodje itd., ki dobivajo mnogo višjo plačo, smo na jasnem, da delavci, ki izvršujejo podrejeno umsko ali ročno delo, dobe še mnogo nižjo povprečno mezdo, kot je izkazana v uradnem poročilu. Očividno je, ako delavec povprečno zasluži po uradnem izkazu nad dve sto dolarjev manj v letu, kakor potrebuje za svoje življenje, da mu najmanj dvakrat ali trikrat toliko primanjkuje za celo družino. Delavec ne zasluži toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje svoje delovne moči. Iz tega, sledi, da je ženska še toliko manj sposobna s svojo mezdo prehraniti celo družino. Zato mora vse v družini v kapitalistično sužnost, da se družina vsaj skromno preživi.

Vendar pa ni naraščajoče žensko in otroško delo edini vzrok, da je mezda delavca tako nizka, da ne more prehraniti z njo svoje družine. Družina delavca ne obstoji iz samih za delo sposobnih članov; v nji so šolskoobvezani otroci, delavski invalidi, večsi starčki, ki so za vsako delo nesposobni ali je pa njih produktivna sila tako nizka, da se za kapitalista ne izplača, da bi jo izkoriščal. Otrok se ne more izločiti iz človeške družbe. To je nekaj naravnega, da prihajajo na svet. Zato se pa gleda, da so otroci kmalu sposobni za kapitalistično tlako. Drugače pa je s starčki in invalidi.

Neki ameriški zdravnik dr. Osler (pravilno bi se glasil osel), je nekoč izjavil, da noben delavec ne koristi nič, ko doseže 45. leto in da bi bilo najboljšje za take ljudi, da bi zginili s tega sveta. «Učenjak» je govoril kapitalistom iz srca. Kapitalisti smatrajo vsako javno oskrbo starčkov in delavskih invalidov, ako se prisiljeni prispevati k oskrbi, za tatvino na njih interesih. Po kapitalističnih načelih mora delavstvo samo skrbeti za svoje invalide in starčke. Kapitalist se ne briga, ako hoče delavec preživeti svoje stariše ali za delo nesposobne člane v družini, da mora poleg njega še žena v tovarno, mlajši sin na cesto prodajati časnike, starejši v tovarno, hči je pa mogoče prisiljena «prodajati» svoje telo. Za vse to se kapitalisti ne brigajo; njih srca so iz kamna.

Delo proizvaja čimdalje več produktov, odkar imamo moderni industrijski sistem. Delovni čas se je znižal, proizvodna sila dela se je pa n obratno pomnožila, kar pomeni, da se delovna sila vedno hitreje izkorišča. V tem razmerju, kakor se izkorišča vedno intenzivnejše delovna sila, pa nikakor ne gre kviško devlaska mezda.

Marks je v «Kapitalu» to povedal, že pred leti, ko industrijski sistem, še ni bil tako razvit, kakor je danes. Poznal je dobro izkoriščevalce, zato je rekel, da se kapitalisti brigajo le za najvišje izčrpanje delovne sile tekom dneva, da prav nič ne dajo zato, ako vsled trajnega izkoriščanja izumrje ves svet.

Koliko je kapitalistom vredno človeško življenje, se lahko prepričamo v Ameriki, v deželi najbolj razvitega kapitalizma. V Ameriko se vedno izlivajo novi toki priseljencev. Ti priseljenci so večinoma vzrastli na deželi in nimajo najmanjšega pojma o nevarnosti, ki preže na delavca v industrijskem obratu. Te delavce pošljejo v rudnike in plavže, dasi v svojem življenju niso nikdar videli nobenega rudnika ali plavža, ne da bi jih

preje podučili o nevarnosti, ki je pri takem delu. Ako kasneje ponesreči posamezni delavec, ali če katastrofa hkrati zahteva več človeških žrtev, potem zvale vso krivdo na delavce in še predno se delavski mrlič ohladi, se zopet dela s polno paro. v obratu. Zunaj pred vratni plavža, tovarne ali rudnika stoje neizkušeni delavci, ki so prišli iz stare domovine in čakajo da jih delovodja pokliče na delo. Prišli niso za zabavo v Ameriko, vajeni so bili trdega dela doma na polju, zato hite v žrelo, ko jim delovodja namigne, da jih potrebuje.

Nad vrati vsakega modernega industrijskega veleobrata bi bile skoraj na mestu Dantejeve besede «Lasciate ogni speranza, voi che entrate». Da, pustite, vse upe in nade, vi, ki odhajate skozi tovarniška vrata, dokler obstoji kapitalistična človeška družba. Za vas ni na svetu drugega kot mukotrpno delo v zadolhlih delavnicah, sredi ropalajočih in bobnečih strojev, krog katerih se razprostira težak in okužen zrak, ki vam počasi razjeda zdravje.

Kapitalisti so vam po neizprosni zakonu kapitalističnega družabnega reda razdeljali družino. Pognali so vas, vaše žene in otroke v tovarno. Vaše ude in vaših svojcev trgajo železni zobje strojev. V rudnikih, plavžah in železnicah vas more. Za mukotrpno delo vas oškodujejo z beraško napojnino, kateri pravijo delavska mezda. Vendar pa brez vas svet obstati ne more, ker vstvarjate vsa bogastva na svetu.

Ali naj ob zavedanju tega dejstva izginejo vsi upi in nade delavstva? Ali naj delavstvo mirno nosi svoje gorje in ne stori nič za osvoboditev iz strašnih življenjskih razmer? Ali naj delavec ostane večni rob kapitalista?

Ne!

Ako imajo delavci razum, da grade za druge razkošno opremljene palače, pripravljajo najbolj okusne jedi, najfinejšo obleko, najmodernejša z vsem komfortom obdelana prometna sredstva in grade razna zabavišča, potem imajo tudi razsodnosti, da se bodo bojevali za svojo osvoboditev iz kapitalističnega robstva.

Danes se po širnem svetu zaveda delavstvo svojih pravic. Po vsem civiliziranem svetu ima danes delavstvo svoje organizacije, gospodarske, strokovne in politične. Vsaka organizacija je kamen, s katerim si delavstvo gradi svojo stavbo, novo družbo gospodarske enakopravnosti, svobode in bratstva. Večje in večje postajajo organizacije, številnejša postaja armada zavednih delavcev in čimdalje bolj v propad drvi kapitalistična človeška družba in bliže in bliže prihaja dan, da se strmoglavijo, kar je starega, iz podrtin pa vzklije novo življenje... nova človeška družba.

Zato ne obupaj delavec. Tudi tvoj dan prihaja, dan, ko razpadejo tvoji tlačniki okovi, ko boš živel svobodno in brez gospodarjev.

V vrste delavci, ki še niste organizirani. Pomagajmo si sami... brez tuje pomoči!

Konferenca

tržaškega tajništva.

Dne 13. septembra t. l. se je vršila v Delavskem domu v Trstu konferenca delegatov krajevnih skupin in vplačevalnic tržaškega tajništva okrožja, z dnevnim redom:

1. Razmere v tržaškem tajništvu; 2. zaupniški sistem; 3. raznoterosti.

Navzočih je bilo 35 delegatov, ki so zastopali 23 krajevnih skupin in vplačevalnic ter 7 gostov.

Centralo je zastopal sodr. Dušek iz Dunaja. Tržaško tajništvo zastopa sodr. Kopač.

V predsedstvo sta bila izvoljena sodruga Deisinger iz Nabrežine in Lorenzon iz Kormina; za zapisnikarja je izvoljen sodr. Firm iz Zidanega mosta.

Konferenco sta pozdravila sodr. Passigli v imenu tržaške strokovne komisije in sodr. Dušek v imenu centrale.

Ker je bil sodr. Kopač zjutraj zadržan pri tržaškem namestniku zaradi železničarske manifestacije, ki se je vršila drugi dan, se je po sklepu konference spremenilo vrsto poročil.

Sodr. Golouh poroča o strokovnem časopisu, naglašajo potrebo, da se smer našega časopisa preustroji na način, ki bode odgovarjal političnim razmeram na Jugu in duševnemu naziranju našega delavstva. Strokovno glasilo se

ne more omejiti le na stanovske razmere delavcev, ki zastopa. Pojašnjevat mora tudi neprenehoma splošna načela socializma. Le z resnim razmotiranjem vprašanj in dogodkov se bode dvignilo milje našega delavstva. Sedanje nasprotniško časopisje ne prihaja pri resnem listu v poštev. Resna polemika je s takim časopisjem enostavno nemogoča. Pisarjenje zakotnih nasprotniških lističev ne jemljejo niti nasprotniki sami za resno. Le z neprestanim pojašnjevanjem ciljev in programa socializma in z navajanjem dela, ki se izvršuje v prid delavstva se v takih razmerah doseže svoj agitačni in vzgojevalni namen. Te smeri se je držal naš «Železničar». Uspeh ni izostal. Število čitateljev železničarskega socialističnega glasila narašča neprenehoma. Sodruga pozivlja, da naj pridno dopisujejo v svoj list. Građiva ne manjka nikjer. Povsod se šikanira oboje, povsod je za građati nedostatke. Za komentar se ni treba truditi. V kratkih, jedrnatih besedah naj se navede dejstva in naj se zlasti pazi na to, da bode stvar odgovarjala resnici. Vsak sodrug je lahko obenem čitatelj in dopisovatelj lista. Dosedanji lepi napredek našega «Železničarja» nam znači, da smo na pravi poti. Sodruga naj pridno agitirajo za svoje glasilo in naj sodelujejo pri urejevanju istega. List se bode tako bolj in bolj izpopolnjeval in tudi napredek bo vedno večji. Mogoče bo tedaj izdajati železničarsko glasilo mesto dvakrat po trikrat na mesec.

Sodr. Skobli poroča o notranjem poslovanju tajništva. Uradniško delo tajništva narašča bolj in bolj. Zlasti je bilo treba napraviti letos veliko število vlog in rešiti mnoge intervencije. Skušalo se je rešiti vsa dela kolikor mogoče hitro.

Sodr. Kopač poda nato daljše poročilo o glavni točki dnevnega reda. Tržaškemu tajništvu pripada 37 skupin, oziroma vplačevalnic. Posluje se v štirih jezikih. Število članov narašča nepretrgoma. Meseca septembra 1912 je bilo 3051 članov, oktobra 3176, novembra 3144, decembra 3197, januarja 1913, 3194 članov, februarja 3351, marca 3460, aprila 3565, maja 3627, junija 3638, julija 3644. Za lepi napredek se je v prvi vrsti zahvaliti požrtvovalnosti zaupnikov, ki so v polni meri izvršili svojo dolžnost. Shodov po § 2 je bilo 51, društvenih shodov je bilo 75, javnih pa 46; nadalje 43 sej, 7 konferenc južne železnice in 5 državnih. Intervencij pri južni železnici je bilo 13, pri državni pa 22. Intervencij v posameznih slučajih je bilo okolo 200.

Poročevalec omenja nato razne akcije, ki so bile izvedene v prid oboja ter opisuje vzroke, ki so prisilili oboje na progi južne železnice od Trsta do Kormina da predloži generalnemu ravnateljstvu posebno spomenico.

Akcijski odbor, ki je bil izvoljen po nalogu zadnje konference je imel več rednih sej. Dela je bilo dovolj. Pri agitaciji se je zlasti pojašnjevalo naloge delavskih organizacij in cilje socializma. Mnogi nedostatki se opažajo pri dostavljanju lista. Te nedostatke se bode odpravilo le ako se prenese ekspedicijo lista v Trst.

Vrši se nato daljša razprava, katere se udeležijo sodrugi Muhar, Padar, Seiser, Lorenzon, Bahun, Pičinin, Kovač, Steiner, Klinec, Dušek in drugi.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

Predlog sodr. Muharja, Ljubljana II in sodr. Padarja, Trst II:

Dne 13. septembra 1913. v Trstu zborujoča konferenca krajevnih skupin in vplačevalnic tržaškega tajništva sklepa, da je zahtevati od centrale, da naj prenese ekspedicijo lista «Železničar» v Trst, da se takoo mogoči redno dostavljanje lista.

Predlog sodruga Lorenzonia, Kormin:

Skupine v Korminu, Gorici in Tržiču pozivljajo centralo, da naj ukrene vse potrebno da se bode najkasneje z novim letom izdajalo list za italijanske železničarje.

Predlog sodr. Bahuna, Trst I:

Centralo se pozivlja, da naj narodnostni statistični sistem članov spremeni na način, da ne bode tvorilo podlago pri preračunavanju članov ene narodnosti število čitateljev tega ali onega lista, ker je n. pr. tudi mnogo slovenskih železničarjev, ki jemljejo drugojezične liste.

Predlog sodr. Lorenzonia, Kormin:

Ker naraščajo potrebe agitacije zlasti med italijanskimi železničarji se pozivlja centralo, da naj sodr. Golouha definitivno nastavi.

Predlog sodr. Padarja, ki pozivlja centralo, da naj preskrbi tržaškemu tajništvu primerno zastopstvo v centralnem odboru se odloži delegacijskemu zboru na Dunaju.

Nato je sodr. Kopač poročal o zaupniškem sistemu. Razprave se je udeležil tudi zastopnik centrale sodr. Dušek.

Pri 3 točki dnevnega reda se je rešilo razne organizacijske zadeve.

Sodr. Deisinger je s primernimi besedami ob 7. uri zvečer zaključil važno in koristno konferenco.

Impozantna manifestacija tržaških železničarjev.

Železničarska slavnost, ki se je vršila v Trstu dne 14. septembra je resnično prekosila vsako najugodnejše pričakovanje. Bil je to pravi praznik železničarske internacionale. Vsak zavedni železničar, ki je imel zavest, da je po svojih močeh tudi prispeval k zgradbi organizacije, koje moč se je na tej slavnosti tako zgovorno izražala, je čutil pač globoko zadoščenje za dolgi naporni boj, za vztrajno žrtvovanje. Neutaljeno zavest smo imeli, da smo vkljub zaprekam in sovražnikom sijajno zmagali. Nismo nikdar dvomili v neprepredljivi razvoj organizacije, v neizogibno uveljavljanje socialističnih načel. Danes imamo za nami armado pravih neustrašljivih bojnikov, ki bodo zdrobili vsako premoč izkoriščevalcev in nasprotnikov. Ideja solidarnosti in socializma zmaga neustano. Ni je moči, ki bi mogla ovirati naš pohod. Bodočnost je naša. Naprej!

* * *

Resnično slavnostno in nadvse sijajno se je obnesla manifestacija tržaških železničarjev. Da bodo železničarji ob priliki razviti svoje bojne zastave na svojem mestu, pač ni bilo dvomiti. Toda sijajni potek nedeljske slavnosti je naravnost prekosil vsako pričakovanje.

Razviti zastave tržaških železničarskih organizacij se je imelo vršiti ob 10. dopoldne. Toda velika dvorana »Delavskega doma«, stranski prostori in hodniki so bili še pred naznanjeno uro nabito polni. Zastopani niso bili v ogromnem številu le železničarji sami: tudi delavci drugih organizacij so se hoteli pridružiti pomembni proletarski manifestaciji. Shod je otvoril pred naznanjeno uro sodrug S k o b l, ki je pozdravil navzoče, poudarjajoč pomen slavnosti. Govorili so nato sodrugi K o p a č, D u š e k in P i t t o n i, ki so z navdušenimi besedami proslavili praznik železničarjev, bodreči delavce, da naj se v vedno večjem številu združijo pod zastavo proletarske internacionale. Vladalo je nepopisno navdušenje. Govorili so še nadalje sodrugi G o l o u h, ki je pozdravil navzoče v imenu politične organizacije jugoslovanske socilano demokratične stranke. P e t e j a n v imenu zidarske organizacije, C h i u s s i za italijanske organizirane kovinarje, G o r n i k o v a za organizirane slovenske in italijanske delavke ter delegati izven tržaških železničarskih skupin sodrugi M u h a r za skupino II. v Ljubljani, V i l h a r za skupino I., K o v a č K r e m ž a r za skupino Gorica III. Č r n o l o g a r z Jesenice, U m e k z Zidanega mosta, V u č a k iz Ptujja, T o m a n iz Celja in razni drugi. Vršil se je nato spreved po vseh glavnih ulicah mesta. Spreveda se je udeležila brezdomno preko 5000 oseb s petimi zastavami. Lepo zastopane so bile pri sprevedu tudi ženske in mladeniške organizacije. Tako na udeležence, kakor na ostalo občinstvo je napravil spreved najlepši vtisk.

Množica se je razšla opoldne pred »Delavskim domom«. Demonstracije se je udeležila tudi godba italijanskih sodrugov.

Ravnotako sijajno kot zjutrajšnja manifestacija je izpadla tudi popoldanska slavnost. Ljudstva je na popoldanski veselici kar vrvelo. Prostor v veliki in zeleni dvorani in na terasi so bili vsi zasedeni. Veselica je bila zelo animirana. Sodelovali so pevski zbori slovenskih, italijanskih in nemških sodrugov in godba mladeniške organizacije. Kasneje se je vršil tudi ples.

Železničarji so se hoteli ob tej izredni priliki spomniti tudi petindvajsetletnice svojega tajnika sodruga Kopača. Z lepimi besedami so mu čestitali sodrugi D u š e k v imenu centrale železničarske organizacije, P a d a r v imenu državnih železničarjev in G o r n i k o v a v imenu zavednih žena. Jubilant se je vsem očividno ginjen prirčno

zahvalil, izražajoč nado, da se bo za bojno zastavo socializma združevala vedno številnejša falanga zavednih železničarjev. Sodrugi so ga pozdravili z navdušeno ovacijo.

Tržaški železničarji smejo biti na svojo prireditelstvo opravičeno ponosni. Dosegla je popolnoma svoj namen tako po ogromnem številu udeležencev, kakor tudi po svojem proletarskem, revolucionarnem značaju. Delavska internacionala je proslavila v nedeljo svoj neprestani napredek. Zbrali so se na skupni prireditvi delavci brez razlike narodnosti. Prevečala jih je zavest solidarnosti in socialistično navdušenje. Nasprotniki pa besedičijo o bankrotu internacionalizma! Dokler se bo proletarska solidarnost izražala tako zgovorno ni dvomiti o našem gotovem, rapidnem razvoju. Nedeljska manifestacija je bila za socialistično agitacijo nemale koristi.

Posebni pojmi.

Ko je po Napoleonovih vojnah v Evropi gospodovala »sveta alijansa«, v Avstriji pa Metternich, in ko je pozneje v dobi po letu 1848 do šestdesetih let zavladovala skrajna reakcija v Avstriji, ni bilo časopisje nič bolj šikanirano kot je sedaj v prosvitljenem 20. veku. Priti je morala šele doba »svobodomiselnega« nemškega ministra Hohenburgerja, da je bilo možno povrniti se v tisto stanje, kakor je bilo v najreakcionarnejši stari dobi.

Ne vemo, ali je tržaški gospod državni pravdnik prespal vso dobo razvoja, ali pa ravna le po »višjih« ukazih. Vsako drugo številko lista nam že zaplenja. Ali mu ugajajo naši članki tako izvrstno, da jih hoče ohraniti kar sam zase?

Pri vseh teh zaplembah se nam vsiljuje mnenje, da poslušaj gospod državni pravdnik ukaze c. kr. državnega ravnateljstva, ker drugače bi vendarle ne bilo mogoče, da zaplenja vsako, še tako nedolžno kritiko državnega železniške uprave. Sploh pa je iz sodnijskih odlokov razvidno, da smatra gospod državni pravdnik državno železniško upravo kot nekako državno oblast.

To so zares čudni pojmi. Že o priliki pred zadnje zaplembe smo gospoda državnega pravdnika poučili, da državno železniška uprava ni še nikaka državna oblast, ki bi jo on moral braniti, temveč le podjetje kakor vsako drugo, samo da je v državnem obratu.

Še čudnejši pa je pojm, da se že tudi početje čisto navadnih železniških uradnikov po mnenju gospoda državnega pravdnika ne sme več kritizirati.

Nikakor nam noče v glavo, kako neki sme »neresnično pripovedovati«. Od kod pa ima gospod državni pravdnik to domnevo? Ali je mar na ravnateljstvu povpraševal če je res, kar smo pisali ali ne? Seveda, ravnateljstvo bo vedno trdilo, da ni res, kar se kritizira. Če se že mora poizvedovati, naj se pa kar železničarje same povpraša kako je.

Če se pa že državno železniško ravnateljstvo tako boji kritike, da se mora vsako zapleniti, potem bi se dalo stvar mnogo enostavnejše urediti. S samimi zaplembami kritika ne bo potihnila. Če se zatira naš slovenski list, potem pa zvedo železničarji za kritiko iz nemških listov, ki lahko nemoteno objavljajo to, kar se pri nas zaplenja. In kritika gre potem od ust do ust.

Sicer pa bi državno železniška uprava odpravila kritiko takih kričevih slučajev, kakor so na primer letošnje kvalifikacije, da odpravi v prvi vrsti vzrok kritiki. Odpravi naj krivice, ki se gode uslužbencem, in kritika bo sama ob sebi utihnila. Dokler pa tega ne stori, mora biti vedno pripravljena, da se je bo kritiziralo.

Dokler se godi krivica železničarjem, bomo to tudi javno pribijali. Saj če bi hoteli objavljati kritiko o vseh krivicah, ki se gode uslužbencem, bi naš list v sedanjem obsegu niti ne zadostoval za to.

Nam pa naj se nikakor ne očita, da »neresnično pripovedujemo« in da »prevračamo dogodke«. Mi smo bili in bomo vedno tega mnenja, da moramo z vso pravico kritizirati postopanje, kakor je protekcija pri državnih železnicah, in to tembolj, ker se poprej vselej prepričamo o resnici navedb.

Gospodu državnemu pravdniku pa prav nujno priporočamo, da se natančneje pouči o tem, kdo je pravzaprav državno-železniško ravnateljstvo, če že na noben način noče nam verjeti. Prepričan pa

naj bode, da ne odnehamo prej, dokler se ne napravi red.

Poskrbeli bodemo, da se zaplenjen članek imunizira in s tem pokaže svetu, česa je zmožen tržaški državni pravdnik. Če se mu bodo potem čitatelji posmehovali, ni naša krivda.

Dopisi.

Velika nesreča zabranjena na postaji Pragersko. — Dne 4. Septembra t. l. ko je bil stroj prometnega vlaka štev. 948 na glavnem tiru in jemal vodo je pripeljal vlak štev. 929 na postajo brez da bi bil poprej obveščen, da je na istem tiru omenjeni stroj vlaka štev. 948. Samo strojevodju vlaka 929. in premikalnemu osebju se je zahvaliti, da nista trčila vlaka eden ob drugega in tako preprečili nezgodo, katera bi povzročila ne samo materialno škodo, ampak bi bila tudi stala življenje osebja. Drugi slučaj, ki je marsikateremu ki je bil priča še gotovo v prav dobrem spominu, se je zgodil 8. septembra zvečer.

Osobni vlak štev. 32 ki prihaja ob 7. uri zvečer na Pragersko je isti dan pripeljal izredno veliko število potnikov za ogrski vlak; kmalu za istim pa pripelje eden izvenredni vlak s Gradca tudi potnike, ki so se vračali z romanja domov; teh je bilo večina potnikov tudi za ogrsko progo. Uro nato pa pripelje zopet osebni vlak Dunaj-Trst štev. 31 kateri ima zvezo s ogrskim osebnim vlakom štev. 207 ki odhaja ob 8. uri in 30 minut s Pragerskega in ima vsak dan tudi ogrske potnike, ker ob nedeljah zvečer ali praznikih navadno ogrski vlaki pripeljujejo Hrvate, ki delajo po progah, je bilo isti dan toliko potnikov, da je bila postaja vsa prenapolnjena. Ker odhaja osebni vlak štev. 31 šele ob 8. uri 50 minut s Pragerskega, in je vstop za ogrski osebni vlak štev. 207, ki odhaja ob 8. uri in 30 minut zadelan, da nemorejo potniki za ogrski vlak vstopiti, na vlak, ki na tretjem tiru, radi tega se vrši vsaki dan sledeča manipulacija: Ko pripelje osebni vlak štev. 31 na postajo se istega pri poštnem vozu odpne ter potegne za 5—6 vozov naprej, tako da je ogrskim potnikom mogoče vstopiti. Ko je to izvršeno se odbije vsaki krat en voz, ki ima blago za ogrski osebni vlak štev. 207, ter se ga pusti teči skozi prvi ogrski tir, na daljavo 80—100 metrov, tako da je potem mogoče razkladati blago za vlak, potem pa gre vlak oziroma stroj vlaka štev. 31 po drugi voz za Trst. Ko je to premikanje končano da službeni uradnik vratarju povelje, da naj skliče potnike za ustop na ogrski vlak. Na omenjeni dan pa je uradnik Novak dal povelje vratarju ravno ob istem času ko se je vršilo pre mikanje: vratar je klical za vstop in potniki, kakih 400—500, so drveli k vlak. Ker niso mogli vsi kar skočiti na vlak, jih je ostalo več kot polovica na prvem tiru. Ob istem času pa je premikač, kateremu ni bilo znano da je uradnik dal povelje sklicati za vstop, odpel kakor že povedano voz in ga zapodil po prvem tiru kjer je stala gruča potnikov. Strašna nesreča je bila tukaj skoraj neizogibna. V takih razmerah ni bilo nobenemu mogoče uiti nesreči, ker so bili potniki tako stisnjeni, da se z mesta ni mogel nihče takoj ganiti. Da se je preprečila grozna nesreča gre vsa hvala premikaču Ivanu Goričanu, ki je še v pravem času pogumno, neozirajoč se na lastno nevarnost, priskočil z zagozde in jo držal z roko, da je vjel voz, ki je zvnso naglostjo tekel. Posrečilo se mu je ustaviti voz za 1. meter pred potniki. Preprečena je bila tako nesreča, ki bi bila imela žalostne posledice. Neodpušljiva je napaka uradnika, ki se dal sklicati potnike za ogrski vlak predno bi bilo premikanje še končano. Pri obeh navedenih slučajih je bil uradnik Novak v službi. Ni prvič zdaj, ki izpostavlja Novak v nevarnost življenje potnikov in osebja. Sicer imajo tudi drugi uradniki take slučaje na vesti. Tako na primer je stal 18. avgusta osebni vlak štev. 34 še v postaji, ko je pustil uradnik brez obvestila, da se pelje na isti tir na postajo vlak štev. 980; ravno tako je osebni vlak štev. 35 pripeljal na postajo 20. junija t.l., ko je rezervni stroj še premikal tudi tukaj se je zahvaliti strojevodji, da je nevarnost opazil še pravočasno in ustavil. Enako je bilo 18. marca t. l. ko je bil vlak štev. 33 ki čaka na postaji da odide brzovlak in potem za njim v intervalu isti, ki čaka na prvem ogrskem tiru za 4 ali 5 vozov oddaljen od angleške ogibe čez katere mora voziti potem vlak štev. 33 da pride nato

na glavni tir. Tam ni mogoče videti če stoji ogiba za odhod prav ali ne. Tudi mestni mojster Zelan, ki je bil v službi in je stal blizu od angleške ogibe ni opazil, če, ko je uradnik odpravil vlak, peljal strojevodja, po istem tiru, ki vodi v Trst ali pa v skladišče. Tudi tukaj se le le zahvaliti pozornosti čuvaja, ki je imel službo blizu skladišča na prehodu, da se ni zgodila nesreča.

Omenjeno pa naj bode še, da so tukajšnji uradniki pri odpravljanju vlakov prav komodni. Kadar je vlak zgotovljen, bi moral uradnik priti k vlakom in ga tako odpraviti, ali če se to zgodi se uradnik malo potrudil. Uradnik postavi ploščo na prosto, da se vlakovodja prepriča, če stoji plošča za odhod vlaka ali ne, nato zatrobi in vlak odpelje. V največjih slučajih uradnika pa še poleg ni. Čuditi se pa ne smemo, če je uradnikom vse dovoljeno. Saj so tukaj prizadeti le bojovníki in reševalci »des Deutschtums«. Povedano naj bode tem gospodom, da naj rajši delajo manj germanske politike ter da naj puste slovenske delavce in slovenske potnike v miru, in naj se raje več zanimajo za svoje službene dolžnosti. Obratno direkcijsko bi vprašali če je voljna napraviti enkrat za vselej konec nespodobnim razmeram. Ali se hoče doživeti Uherško ali Rotenmann tudi na tej postaji? Ob takšnih razmerah bo drugače treba priporočati potnikom, ki se vozijo mimo postaje Pragersko, da naj napravijo pravočasno testament. Tudi življenje osebja in potnikov zasluži nekaj obzira. Ako ne bode zadostajalo gradivo, bi ga objavljamo danes, se bomo v drugih slučajih o tukajšnjih razmerah še vrnili. Toliko v obvestilo.

Celje. — Postajenačelnik K ü g l e r se je vrnil od svojega dopusta, ki mu je bil, kolikor se nam dozdeva, zelo potreben. Njegovo obnašanje se je nekoliko spremenilo in tudi huda nervoznost je zelo ponehala. Ker se nam zdi, da je v takih razmerah pogovor z gospodom K ü g l e rjem vendarle mogoč, ga hočemo opozarjati na nekatere stvari. K ü g l e r je zelo ostri nadzornik. Mnoge stvari vidi in to je tudi prav. Le žal, da ne vidi, oziroma neče videti ravno to, kar zanima osebje. Naj omenimo le to: skupina premikačev obstoji iz štirih mož; peti delavec bi bil z ozirom na razmere na postaji v Celju nujno potreben. Ali boste to preskrbel, gospod K ü g l e r, šele tedaj ko se bode pripetila nesreča?

Skladiščni delavci nimajo potrebne kasarne, kjer naj bi dobili pristrežje ob neugodnem vremenu. Gospod K ü g l e r pa čuti potrebo, da pripoveduje skladiščnim delavcem, da ne smejo ustaviti tekom opoldanskega odmora v skladišču in da naj smejo delavci skupine pri brzovoznim blagom opoldne domov. Ravno tako se godi čuvajem pri nakladanju in razkladanju in ki tudi nimajo nikakega pristrežja. V zelo čudnih razmerah se nahaja tukaj osebje. Sicer se je že mnogokrat obetal, ali do dejanske spremembe se doslej še ni prišlo. Pa bi bilo vendarle potrebno posvetiti nekaj več pozornosti tudi razmeram osebja.

Kanal. — Trobilo jugoslovanskih revežev besedič zopet o nekih soc. demok. veteranjarnjev. Ne vemo, kjer da je videl take vrste veteranov. Najbrže je tu delovala revna fantazija nesrečnega »dopisnikarja«. Neumnosti so bile narodnjakom od nekdaj priljubljene, zato si tudi slavno pisuncé najbrže domišljuje, da bode svoj posel častno odpravil le ako bode neprenehoma trobil v svet nespodobne neumnosti. Pa bi bilo boljše, če bi posvetil več pozornosti početju raznih znanih dvomljivih narodnjaških elementov, da mu ne bode treba se vrteti za nje okrog orožnikov. Najmanj pa imajo pisati o veteranjarnstvu narodnjaki sami, ki so pri veteranjarnstvu vedno nosili veliki zvonec. Od nekdaj so že bili lojalni do policajstva. Če nimajo gospodje boljšega gradiva na razpolago lahko nehajo takoj s svojim smešnim pisanjem.

Nabrežina. — V sredo zvečer 17. septembra se je vršil tukaj shod železničarjev, ki je bil v nepričakovano velikem številu obiskan. Društveni prostori so bili nabito polni zavednih železničarjev. Točno ob napovedani uri je predsednik otvoril shod in podal nato besedo sohr. F r a n k u, ki je imel poročati o konferenci čuvajev in premikačev, ki se je vršila 7. in 8. septembra t. l. v Mariboru. Obširno in temeljito poročilo so sodrugi vzeli z odobravanjem na znanje. Za njim je poročal predsednik sohr. D e i s i n g e r o konferenci delegatov železničarskih skupin, ki je bila v Trstu dne 13. septembra. Pojasnil je v kratkih, jedrnatih

potezah poročila in sklepe tržaške konference, ki bode nemalo koristi za nadaljni razvoj organizacije na Jugu.

O tretji točki dnevnega reda je referiral sohr. J a n, ki je v daljšem poljudnem govoru pojasnil provizoričnim delavcem pravila provizijskega sklada zlasti z ozirom na pravice, ki tem delavcem pritičejo. Poročilo sohr. J a n a, kateremu se tem potom zahvaljujemo za vneto sodelovanje, je sledilo živahno odobravanje od strani mnogoštevilnih navzočih.

Shod je dosegel popolnioma svoj namen, tako po udeležbi kakor tudi po razpravah in poročilih, ki so se vršile in katerim so navzoči sledili z napeto pozornostjo. Shod nam je bil prava slika vsestranskega neprestanega napredka naše organizacije in naših idej med tukajšnjimi železničarji. Želeti bi bilo, da bi se sodrugi v ravno tako velikem številu udeležili tudi prihodnjega občnega zbora, ki bode moral rešiti važne naloge in postaviti temelj nadaljnemu razvoju organizacije. Naprej!

Naš postajenačelnik gospod Dovgan zahteva od osebja stvari, ki jih osebje v najboljšem slučaju ne bode moglo opravljati po njegovi volji. Vsaki večer ob 7. uri prihaja kar po troje oseb nih vlakov naenkrat. Ob takih prilikah postane gospod Dovgan poglavar, da se mu Bog usmili. Med osebjem razgraja na način, ki ga dela vse drugo kot priporočljivega. Če ima postajenačelnik kaj za povedati uslužbencu mu to lahko pove v drugačnem tonu in ga lahko pokliče v pisarno in tam podučiti. Za občinstvo ne more biti ravno razveseljivo videti postajenačelnika, ki za vsako malenkost razgraja po postaji.

Tudi hoče gospod Dovgan prepovedati osebju, da bi zahajalo v restavracijo. Baj misli on, ki bode zahajali v restavracijo kaznovati in spre vodnike naznaniti na inšpektorat. Gospoda Dovgana bi vprašali, kdo da sedi več v restavraciji, osebje ali on sam? Sicer bi imeli še za omeniti nekatere posebnosti glede evetličnega dneva, ki se je vršil na tukajšnji postaji. Toda za danes naj zadostuje to. Vdruči, ako se razmere ne spremenijo, prinesemo kaj več.

Gorica, južna železnica. — Organizacija na goriškem južnem kolodvoru se je v zadnjem času zopet pomnožila za nekaj vnetih in vrlih sodrugov, ki so bili prideleni tukajšnji postaji. Le eden samo, ki je privandral iz Trsta, kjer se je najbrže navzel modernih idej od veleumov in veleznacajev, ki vodijo proslulo krumirsko N. D. O. skuša baje rušiti delavsko solidarnost. Ta junak, dosegel je šaržo centralnega in ogibnega mojstra, razgraja nekaj časa sem prav po narodnjaški maniri. Baj misli da bode tako uveljavil svojo krumirsko »organizacijo«. Zdaj se potika okrog čuvajev, ki so pa — to mora junaka boleti — vsi pri nas organizirani in ki se ne puste meni nč tebi nič farbat od narodnjakov njegovega kalibra. Prepričati se je že moral, da bode njegov trud brezuspešen.

Sicer se mu je pa posrečilo vloviti kompanjona. Toda, ojoj! Nekega dobro znanega prožnega mojstra — pravi politični kamaleon —, ki ga naša skupina ni hotela sprejeti v svoje vrste, je slavni agitator sprejel pod svoje okrilje. Zdaj sta dva mojstra skupaj in kujeta za N. D. O. Bo pač »mojstrsko« delo!

Mi zavedni sodrugi pozivljamo centralnega in ogibnega mojstra, da naj se vendar le nekoliko pomiri, če noče trpeti neprilik in nastopiti neprijetnih poti.

Sv. Lucija. — Zgubili smo zvestega sodruga. Sohr. Šimen Sivec, poznani dolgoletni član organizacije je po dolgotrajni mučni bolezn dne 5. septembra umrl. Za našo skupino je ta zguba ne nadomestljiva. Pokojni sodrug je bil nevstrašljivi bojovník socializma, neutrudljivi agitator razredne organizacije. Kakor je bil neizprosni v boju za socialistično organizacijo in neupogljiv v svojih principih, so ga vendar vsi, tudi nasprotniki cenili in spoštovali. Za lep razvoj železničarske organizacije na tukajšnji postaji se imamo v prvi vrsti njemu zahvaliti. Bil je krepki in vztrajni značaj, neomahljiv in neutrudljiv v boju za osvobojenje delavstva. Agitiral je med železničarji kakor tudi med ostalimi delavstvom. Zgubili smo pridnega agitatorja za organizacijo in za stranko.

Pogreb se je vršil 7. septembra popoldne. Udeležba je bila nepričakovano velika. Prišlo je

zlasti mnogo železničarjev iz proge Jesenice-Gorica. Tovariši so podarili umrlemu sodrugu mnogo lepih vencev z rdečimi trakovi. Inšpektor Kitterski in prožni mojster Niefergall sta zastopala sekcijo I v Gorici. Pogreba se je udeležilo tudi mnogo uradnikov. Železničarsko tajništvo je zastopal sohr. Golouh iz Trsta, ki se je ob gomili preljubljenega sodruga z iskrenimi besedami od slovil od vrlega agitatorja v imenu organizacije. Pogreb je napravil velik vtisk. Vrlemu sodrugu ohranimo časten, iskren spomin.

Družina Sivec se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem udeležnikom pogreba in vsem onim, ki so stali ob strani družine tekom bolezn nepozabljenega soproga. Zahvaljuje se gospodu načelniku v Sv. Luciji, zastopnikom sekcije, vsem uradnikom in sploh vsem tovarišem železničarjem, ki so na najlepši način iz kazali svoje sočustvovanje. Zahvaljuje se za lepe vence, za prieto podporo in za krasno spremstvo.

Ljubljana, juž. kolodvor. — Početje naših uradnikov postaja boljbolj nespodobno. Ti gospodje si baje domišljujejo, da je njim dovoljeno vsako tudi najbolj grdo dejanje. Nemara da zamenjajo ti ljudje posel železniškega uradnika s poslom kasarniškega kaprala. Nekemu delavcu, ki se je pritoževal, da ne more vstrajati pri tako dolgi in naporni službi, je uradnik vojaško zaukazal, da mora nadalje opravljati delo, ki mu bode prideleno. Ker pa delavec le ni mogel pri taki službi vstrajati in se mu je trdovratno odrekalo odmor, je ta bil primoran prositi za dopust. To je gospoda sila razkačilo. Kakor je zvedel, da je delavec dobil dopust, se je zatekel k tajniku in zahteval, da naj se zaračuna pri dopustu tudi dan, ko je bil delavec v službi določen za službo pri vlakih. Tajnik pa vendarle ni mogel ugoditi njegovi želji. Zdaj je za eno blamažo bogatejši. Sicer imamo tukaj več takih uradniških kampijonov. Če bi smeli ti junaki nemoteno po svoje ravnati z osebjem, bi ne bilo mogoče obstajati. Službene odredbe bi ti gospodje kaj radi poslabšali. Če n. pr. kontrolor izboljša odredbe glede rezervne službe, so ti uradniki takoj na delu za onemogočiti izvedbo novih odredb. Se ni čuditi tedaj, če se tukaj službene razmere boljbolj slabšajo in če vsled tega želi osebje biti drugam premeščeno. Te razmere bi morale biti vodstvu znane. Toda kaj, če se prepusti raznim uradniškim prepotentom, da smejo nemoteno izrabljati in šikanirati osebje. V te razmere bo treba pač globokejšje poseči.

Batuje. — Neki prožni mojster na vipavski progi baje hoče doseči prvenstvo v narodnjaški neumnosti. Ta nespodobna figurica laže in obrekuje kar na klastre. Tega prav malo slavnega junaka smo sicer v javnosti že parkrat pošteno okrtali. Miroval je nekaj časa in mislil smo že, da je v njegovo počasno glavo vendarle prišlo nekaj zdravega razuma. Kakor je pa videti se mu pa le ni še zasvetilo. Sicer se je bati, da se mu tudi nikdar zasvetilo ne bode, zlasti če se vjema trditev nekaterih, da je namreč dotični nekoč po poti zgubil možgane. Možakar zna svoje laži opremiti s precejšnjo fantazijo. Z. J. Ž. je po njegovem mnenju nastala samo zaradi tega, ker je sohr. Kopač strokovni tajnik naše železničarske organizacije. Ta sohr. Kopač je kot strokovni tajnik spravil skupaj tako ogromne kapitale, da poseduje sedaj v Trstu dve šestnadstropni hiši. Nekaj podobnega je ta enciklopedični veleum izustil te dni na naši postaji. Na vprašanje drugih ni znala njegova modrost zadevo več kot toliko pojasniti. Ko je dobil zaslužen odgovor, ki mu je odvzel tok fantazije, se je pa zatekel v Tomschikov 17 milijonski predlog. Te milijone bi bili po njegovem mnenju že dobili, če ne bi bili socialni demokratje delovali proti! Sicer je pa on mnenja, da imajo Slovenci na Jugu že vsega dovolj! Ne vemo, če so vsi narodnjaški zagovorniki enake pasme. Vsekakor bi jih jim ne želeli. Če bi se porajalo v njih vrstah še par takih »agitatorjev« konča Z. J. Ž. s vodstvom in pristašem vred še tekom tega leta v novo goriško norišnico. Vodstvu te zveze bi svetovali, da naj opozarjajo slavnega vipavskega prožnega mojstra, da ne bode s svojimi agitačnimi argumenti nikdar doživel spomenika.

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah „Železničarja“ in „Zarjo“.

Domače vesti.

Razstava. Kmetijske podružnice Trnovo, Košava, Prena in Vreme vabijo na Sadno razstavo za Reško dolino, ki jo priredijo na Bitinjah, pri Klobučarju, 15 minut od postaje Kilovce od 5. do 12. oktobra 1913.

Spored: Nedelja 5. oktobra ob 10 dop. otvoritev in ogled razstave, ob 11 dopoldne predavanje: Gospodarski pomen sadjarstva za Reško dolino; predava sadjarski učitelj M. Humek. Ob 3. uri popoldne predavanje: Varnost sadnih vrst pri sodni kupčiji. Sadni izbor za Reško dolino, predava strokovni učitelj R. Zdošek. Ponedeljek 6. oktobra: ob 8. uri zjutraj predavanje: Sadna uporaba v gospodinjstvu; predava strokovni učitelj R. Zdošek. To predavanje je namenjeno zlasti za ženske. Nedelja 12. oktobra ob 10. dopoldne predavanje: Priprava zemlje za nove nasade. Razstreljevanje zemlje v sadjarstvu; predava sadjarski učitelj M. Humek. Po predavanju sklep razstave, srečlov in prosta zabava s sodelovanjem pevškega društva «K o š a n a». Vstop v razstavo prost. Prostovoljni darovi, namenjeni za povzdigo drevnic v Reški dolini, se hvaležno sprejemajo.

Razstavljalni odbor.

Trst, juž. železnica. Redke so sicer pritožbe iz naše postaje, ali vsekakor bi se vendar zelo motil, kdor bi iz tega sklepal, da je morda pri nas vse v redu in da nam ničesar ne manjka. Za danes se nam je pečati z gospodom zdravnikom dr. Martinisom. Mislili smo pravzaprav, da si bodo drugi prevzeli nalogo kritizirati početje tega gospoda, sicer bi bili že prej prišli s to rečjo na dan. Pa smo se presneto motili. Namreč naši ljubi «zvezarji» imajo to navado, da svoj veliki «jugoslovanski» nos vtikajo v vsako blato, tudi kadar ni tega treba, le v take zadeve ga ne vtikajo, kjer je v resnici zadostnega povoda za kritiko. Ako ne bi bil dr. Martinis slučajno Slovan in s tem seveda naše gore list, bi bilo s to rečjo drugače, posebno če bi bil g. Martinis Italijan in obenem zdravnik n. pr. tržaške okrajne bol. blagajne. O, da! Teda bi imela «Edinost» stalno rubriko za g. Martinisa, kateri vživa čast, da je proti njemu kot zdravniku več pritožb, nego jih je morda proti vsem zdravnikom okrajne bol. blagajne skupaj. Ampak človek, ki ne pozna razmeve kot toliko bi morda vprašal: kako pa je vendar mogoče, da se kar kopičijo pritožbe proti g. Martinisu, saj je on Slovan in ogromna večina njegovih klientov je istotako slovanska? Da, to je že res, ali ta teorija se s prakso g. dr. Martinisa prav nič ne vjema. Slovenskemu «rodoljubu» pač gre predvsem za denar, in morda še marsikaj drugega, za rodoljubje pa gotovo prav malo.

Ampak vkljub vsemu se južni železničarji ne zadovoljijo z navadami gosp. Martinisa toliko manj, ker vedo, da je gosp. doktor, za svoj trud prav krasno plačan in da bi se moral zato nekoliko več pobrigati za zdravje železničarjev.

Znano nam je sicer, da ni Martinis samo zdravnik južnih železničarjev, temveč tudi drugih neštevilnih podjetij, pri katerih so srečni delavci njemu izročeni in tudi ti delavci so po večini Slovani, ali postopanje tega zdravnika ni zato nič boljše s temi poslednjimi, nego jez osobjem južne železnice.

Nobenemu železničarju ni še trdil, da sein sme Martinis, da vkljub sijajni plači, ki jo dobiva od južne železnice, poiskati tudi druge zaslužke. Ali da bi en zdravnik zmogel povoljno opravljati toliko služb kakor jih ima Martinis, je enostavno nemogoče. Mi zahtevamo naj bo zdravnik dobro plačan, naj pa tudi zato izvrši svojo službo kakor je želeli. Ali biti zdravnik povsod ni mogoče nobenemu, tudi Martinisu ne.

Železničarji so sicer zelo skromni ljudje in je morda ravno za to, da jih Martinis tako bagatelizira.

V vseh pritožbah seveda nismo v stanu tukaj navesti, ker jih je skoro toliko, koliko je njegovih klientov na juž. železnici, ker ima skoraj vsak železničar kaj povedati o njegovem ravnanju z bolnimi železničarji. Narodnjaki ga morda zato tako vneto podpirajo.

Martinis ni ravno zastoj zahajal v visoke šole. Nekoč morda zato, ker so se takrat železničarji pritožili pri gosp. načelniku radi zdravnikovega ravnanja, si je ta pripravil posebno polo, na kateri je zaznamoval bolnike, ki so izprašani,

predno jih je preiskal, če imajo kaj proti njemu, in sicer z besedami: Ali ste se tudi vi proti meni pritožili? Nekemu železničarju, ki je dobil kilo pri delu in je bil v bolnišnici operiran in pozneje izročen v nadaljno oskrbo Martinisu, mu isti ni hotel narediti izpričevala ker je bil dotični poklican med tem časom k orožnim vajam, s pripombo: Socialisti so se proti meni pritožili, radi tega bodem od slej zdravil samo južne železničarje in ne druge. Ko je prišel nek železničar ob nočnem času prosit g. zdravnika, da bi šel obiskat njegovo soprogo, ki je bila nevarno bolna, je izjavil Martinis, da ne gre, češ, zdaj je noč. Železničar si je moral poiskati drugega zdravnika ki ga je seveda moral sam plačati.

In ko je zopet prišel k Martinisu in mu očital, češ, vi mi niste hoteli ustreči, oni zdravnik pa mu je ta rekel: Po noči delajo lačni zdravniki, jaz pa ne! Sicer je pa tudi že trdil, da ne potrebuje južnih železničarjev. Če se sploh kedaj po dolgem času potrudil h kakemu članu na dom, tedaj se pa, mesto nuditi svojo zdravniško pomoč, še navadno norčuje iz bolnega železničarja. Tako je ženi nekega člana očital vpricho moža, da je samo radi tega bolan, ker da ga ona preveč izrablja. Sploh je veliko članov njegovega okrožja prisiljenih, da si morajo pri drugih zdravnikih pomoči iskati. Kljub temu, da so člani bolniške blagajne in kljub temu, da je g. Martinis sijajno plačan od istih.

V Trstu ni pomanjkanja zdravnikov, nasprotno. Tukaj je okoli 300 zdravnikov in če je mož preveč sit in nas ne potrebuje, tedaj naj kar to pove. Mi tudi ne čutimo mnoge potrebe po takem zdravniku. Verjamemo, da je njemu koristno, če služi kar 10 zavodov naenkrat, ni pa to koristno za bolne člane. Mi vemo, da so narodnjaki ovčice, ki se puste nemoteno izrabljati, ampak teh elementov je tukaj malo. Mi se zavemo svojih pravic pa naj se nas še tako zmerja. Povemo pa mu, da če se ne poboljša in sicer temeljito, bomo prisiljeni izvesti proti njemu najenergičnejšo akcijo. Južni železničarji.

V lokalni zaupniški odbor prožnih delavcev sekcije v Ljubljani, so bili izvoljeni sledeči sodrugi: R u p a r Josip, mizar v Ljubljani (226 glasov); O g r i n Anton, zidar v Borovnici (226 glasov); M o l k a Josip, delavec v Logatcu (180 glasov); Kot namestniki so bili izvoljeni: D e č m a n France, delavec na Žalogu (226 glasov); Z u p a n č i č France, delavec v Lazeh (226 glasov) in S o j e r Ivan, mizar v Brezovcah (226 glasov). Neveljavnih glasov je bilo 17. Za predsednika je bil zopet izvoljen sodr. R u p a r Josip. Delavci naj se v vsaki službeni zadevi obračajo nanj.

Nasprotniki so hoteli seveda tudi postaviti svoje kandidate, četudi bi bili že v naprej lahko vedeli, da bode rezultat za njih pač klavrn. Klerikalec Aušič je dobil — reci in piši — celih 28 glasov! Vdruge se bodo pač dvakrat premisliti predno bodo postavili svoje kandidate.

Raznoterosti.

Stoletje otroka. Veliko knjižnico bi napolnile knjige, ki so jih v zadnjih desetih letih napisali najrazličnejši ljudje — vseučilišniki, profesorji, učitelji, zdravniki, sociologi — kako da je treba uzravnati vzgore otrok, če hočemo, da postanejo telesno in duševno zdravi in čvrsti ljudje. Ali od njihovih nasvetov do uresničenja je nezmerno dolga pot, ki jo današnja družba ne bo mogla prehoditi, ker je prikrojena po volji kapitalistov. Šele takrat, ko bo človeštvo živel v socialistični dobi, bo mogoče uresničevati načela vzgoje, ki jih dandane priporočajo oni, ki so mislili, da bo že 20. stoletje «stoletje otroka». Kapitalizem se redi tudi z delom otrok in dokler bodo po tovarnah in rudnikih na polju in doma morali opravljati otroci dela, ki so neprimerna njih telesni moči, toliko časa bodo vsa načela o zdravi vzgoji utopija. Kako grozno je življenje otrok v kapitalistični družbi kaže anketa o delu otrok, ki ju je delovni statistični urad povzročil leta 1908. in katere zadnji zvezek je pravkar izšel. Šolska vodstva so dobila v tej anketi nalogo, da poročajo o delu šolskih otrok in ta poročila kažejo ljudstvu bedo in nesramno kapitalistično izkoriščanje v najžarkejši luči. Naj navedemo le nekatera teh poročil: «Šolski otroci hodijo ob prostih dneh med tednom in v počitnicah v apnenice in kamnolome, kjer delajo ves dan, da povečajo dohodke staršev». — «Štirje učenci v starosti od dne 12 do 14 let hodijo

poleti, ko stopi v veljavo olajšava šolskega obiska v steklarne, kjer delajo po 10 ur in sicer tako, da delajo en teden ponoči, en teden podnevi. Steklarna je oddaljena 8 km in prehodijo otroci vsak dan semintje pot peš. Dnevni zaslužek znaša 1 K 40 do 1 K 60 v. Delo v steklarni je zdravju škodljivo, pot je dolga in naporna, otroci izgledajo slabo. Delo bi bilo treba na vsak način otrokom prepovedati. — «V našem šolskem okolišu je mnogo otrok, ki delajo s posli vred od štirih zjutraj do osmih zvečer». — «Pastirji vstajajo ob štirih zjutraj in ob devetih zvečer gredo šele spat». — «Šoloobvezani otroci pasejo na dan po 12 do 14 ur». — «Pri nas izdelujejo učenci in učenke mreže za lase. Ob petih zjutraj vstajajo in delajo do enajstih ponoči. Da otroci ne zadremajo, jim dajejo starši čaj z rumom, kar silno slabo učinkuje na živce otrok». — «Otroci vežejo resice na rutah. Komaj pridejo iz šole, morajo že delati in ostajajo pri delu do 10. zvečer in še dlje. Zjutraj dela mnogo otrok še preden gredo v šolo». — Takšno je torej življenje proletarskih otrok. Križev pot od istega trenotka, ko shodijo. Socialisti ne obtožujejo staršev teh otrok, ki doraščajo v bedi in temi, ker starši jim pri najboljši volji ne morejo pripraviti lepšega življenja; ampak kapitalistične družbo, ki ima na vesti brezsolno mladost proletarskih otrok, zadene vsa krivda. Profitarstvo je bog, ki mu mečejo v nenasitno žrelo nežna telesa otrok. Trpljenje proletarskih otrok, muke staršev, ki morajo priganjati otroke na delo, ker bi drugače pomiril glad vse skupaj, naj nam bo živ opomin, da ne sme naš boj prenehati niti za trenutek, brez odloga in odmora moramo podirati temelje današnje družbe, da bomo res lahko pripravili paradiž našim otrokom.

Naznanilo tajništva.

Fotografije vdeležencev konference tržaškega tajništva z dne 13. septembra t. l. so izgotovljene. Kdor jih še ni naročil, ali pa kdor jih želi večje število nego jih je prej zahteval, naj jih nemudoma naroči, da se jih še lahko napravi.

Vsak izvod fotografije stane 3 krone. Temu znesku je dodati še stroške za poštnino.

Naznanjamo obenem, da se slik opoldanskega fotografiranja ni moglo napraviti, ker so bile preslabe. Popoldanska slika pa je izvrstna.

Iz organizacije.

Član personalne komisije. Josip Kreuzer naznanja tem potom svoj naslov, ker dobiva vse dopise po več dni kasneje nego bi jih moral dobiti.

Vse dopise radi personalnih zadev, v katerih se želi intervencijo člana personalne komisije, sekcija slug, naj se pošilja na naslov: Josip Kreuzer, Trst, ulica Edmondo de Amicis 19-II.

Vršijo se sledeči shodi:

Ljubljana, dne 18. oktobra 1913 zvečer, skupen shod državnih železničarjev.

Zidan most, dne 4. oktobra 1913 ob 8. uri zvečer železničarski shod.

Sv. Lucija, dne 4. oktobra 1913, ob 6. uri zvečer pri Krajniku železničarski shod.

Poljčane, v nedeljo 5. oktobra 1913. ob 3. uri popoldne železničarski shod.

Celje, v soboto 6. oktobra 1913. železničarski shod z dnevnim redom: poročilo o strokovnem kongresu.

Rajhenburg, v nedeljo 12. oktobra 1913 ob 3. uri popoldne železničarski shod.

Borovnica, v ponedeljek 13. oktobra 1913, železničarski shod.

Rakek, v torek 14. oktobra 1913 železničarski shod.

Delegatu na konferenci čuvajev, ki je bila v Mariboru dne 7. septembra, se je pomotoma zamenovalo klobuk. Prosimo, da naj se klobuk pošlje na naslov sodruga Florijana Štigl, čuvaja v Zidanem mostu.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in

časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu